די ווילדע פרינצעסין

אדער

מעדעאם יוגענה,

...א היסטארישע דראמא אין 4 אקטען,...

—פון—

יעקב גארדין.

ספעציאל געשריעבען פיר

מאדאם ק. ליפצין.

נויארק.

דרוק פון „יודישען טעגליכען העראלד" 132 קאנאל סטריט.

1898.

פאררעדע.

צו דיא היסטאָרישע דראַמאַ „מעדעאַ'ס יוגענד.“

אין אונזער פאָררעדע צו דיא קלאסישע מייסטערווערק „מעדעא,“ האָבען מיר געצייגט, אז אין דעם עלעמענט פון ליעבע זיינען דיא פרויען־כאראקטערען זייט פערשיעדען איינע פון דיא אנדערע. געוועהנליך שטעללט מען זיך פאָר דעם שוואכען, ווייבליכען געשלעכט אויך אין דיעזער אייגענשאפט פון ליעבע אלס זאנפטמוטהיג, צערטליך אונד אויפאָפּפערענד. דיא פרויא איז קעניגין נור דורך ווייבליכע שעהנהייט אונד איהר הערליכסטע קראָנע איז דיא שטיללע, אנמוטהיגע טוגענד. „מעדעא“ שטעללט אונז אבער פאָר דעם נאטירליכען טיפּ פון א מאיעסטעטישע פרוי, פון א פרויא אויף וועלכע דער פּאָעט זאָגט: „וואו זיא צייגט זיך, הערשט זיא, זיא הערשט נור, וויל זיא צייגט זיך.“ אָבער זיא הערשט ניט דורך איהר רוהיגען צויבער, זאָנדערן דורך דיא ערהאבענע מאכט פון איהר גייסט. ווען דיעזע פרויא מיט איהרע ברויזענדע געפיהלען ליעבט, דאן ליעבט זיא ליידענשאפטליך, ברענענדיג, מיט דיא גאנצע קראפט פון איהר פייעריגע זעעלע. זיא וויללֹ אויך בעגליקען דעם געגענשטאנד פון איהר ליעבע, אָבער ניט דורך איהר הינגעבענדע אויפאָפּפערונג צו איהם זאָנדערן דורך איהר איינציגע, אונענדליכע ליעבע.

עס איז דאהער פיר יעדען דענקענדען מענשען העכסט אינטערעסאנט צוא בעטראכטען דיא ענטוויקלונג פון אזא פרויען־טיפּ אין דיא ערסטע מאָמענטען; וויא פון דיא יונגפרויליכע קנאָספּע פאנגט אן ארויסצושפּראָצען דיא דאָפּפּעלטע בלום פון מאכט אונד שעהנהייט; וויא אין דער ברוסט פון „דיא ווילדע פּרינצעסין“ הייבט אן צו ברויזען דער שטורם פון איהר ערסטע אונד — בייא אזא כאראקטער נאטירליך אויך פון — איהר לעצטע ליעבע. אונד דאָס אללעס שפּיעגעלט זיך אונז אב קלאָר אונד דייטליך אין דיא ערהאבענע סצענעס פון דער פּאָרליעגענדער דראמא „מעדעאס יוגענד.“

אבער דא קוממט אויך א גאנץ אנדערער, טיעף־פּסיכאָלאָגישער מאָמענט, וועלכער, וויא פיעל מיר וויסען, איז נאָך ביז יעצט גאנץ ווייניג בעריהרט געוואָרען אין אירגענד וועלכע דראמאמישע ווערקע, איבערהויפּט פון דער אידישער ביהנע. מיר מיינען נעמליך דעם מאָמענט פון איין אינערליכען קאמפף צווישען פערשיעדענע ליעבעס־געפיהלען. אונטער דעם ווארט „ליעבע“ פערשטעהן מיר ניט נור דיא עראָטישע, דאס הייסט, דיא געשלעכטליכע ליבע צווישען מאן און פרוי, עס גיעבט אויך ליעבע צו עלטערן, ברידער. פריינדע, ליעבע צום פאטערלאנד

אונד צו דער נאציאן, אין וועלכע מען איז געבארען אונד ערצויגען געווארען. דיעזע געפיהלען קענען אויף זיין גראדע אזוי שטארק, אונד אפט אויך נאך שטארקער וויא דיא געשלעכטליכע ליעבע. איבערהויפט נאך ביי אזא כאראקטער וויא „מעדעא" וואלט אזא קאמפף געדארפט אויסברעכען אין זיין גאנצע געוואלט. עס בעגעגנען זיך צוויי געפעהרליכע שטורם׳ס אונד יעדער זוכט מיט זיין ברויזענדע מאכט, מיט דיא גאנצע עלעמענטארישע קראפט דעם געגנער צו פערדרענגען אונד דורכצוברעכען א באהן נור פיר זיך אליין — ווער פון זיי ביידען וועט זיעגען?

אבער מעדעא בלייבט טרייא איהר כאראקטער. זיא איז ניט איינע פון דיא געוועהנליכע פרויען, וועלכע וואלטען אין אזא פאלל פערטיג געווען צו אפפערען זיך אונד זייער לעבען; ניין, זיא איז א הערשערין, א העלדין, פיר איהר זיינען אזעלכע געדאנקען גאנץ אונבעגרייפליך. זיא ליעבט, אבער ביי איהר קען ניט זיעגען דיא ליעבע וועלכע פאדערט פון איהר אפפערונג, זאנדערן דיא ליעבע פון איהר אויגענעס גליק. זיא מוז בעזיטצען דעם געגענשטאנד פון איהר ליעבע אונד דאפיר אפפערט זיא פאטער, ברודער, געבורטסלאנד, עהרע אונד אללעס אין דער וועלט, אבער נור ניט זיך אליין. דיעזער אינערליכער קאמפף ווירד אונז אין דיעזער דראמא געשילדערט ערגרייפענד. פירכטערליך. מעדעא אלעס ליעבענדע טאכטער, מעדעא אלס צערטליכע שוועסטער, מעדעא אלס פרינצעסין, וואס איז אבגעגעבען מיט איהר גאנצע זעלע פיר איהר לאנד אונד פאלק, אבער איבער דאס אללעס האט געזיעגט — מעדעא, דיא ליעבענדע פרוי.

אונזער טאלענטפאללער דראמאטישער דיכטער. הערר יעקב גארדאן, האט פערשטאנען פון דיעזע מעכטיגע פסיכאלאגישע מאמענטען אויס צו ארבייטען א מייסטער ווערק, וועלכע איז ווירקליך ווירדיג בעטראכט צו ווערען אלס דער־גלאנץ־פונקט פון זיין רייכע ליטעראַרישע טהעטיגקייט. דיא סצענעס אין דיעזער דראמא זיינען ערגרייפענד, דיא שילדערונג העכסט ריהרענד און דאס גאנצע בעגייסטערט דיא געפיהלען פון צושויער אונד בעלעהרט זיין דענקונגס קראפט. אויך דיעזעס ווערק איז געשריבען שפעציאל פיר אונזער בעריהמטע קינסטלערין, מאדאם ק. ליפצין, אונד וויא דיא ערפאהרונג צייגט, האט הערר גארדאן דאמיט געמאכט איין אויסגעצייכענטע אויסוואהל נור מאדאם ק. ליפצין, מיט איהר געטליכען טאלענט, איז אים שטאנדע ריכטיג פארצושטעלען אזעלכע בילדערדרייכע סצענעס וויא „מעדעא" אונד „מעדעא׳ס יוגענד". מעדעא שטעלט אונז פאר נור איין בילד, פון א מאיעסטעטיש־פורכטבארע פרויא אין איהר געפיהל פון ליעבע אונד ראכע, אבער, אין „מעדעא׳ס יוגענד" זעהן מיר א ים פון געפיהלען, וועלכע וועקען אויף דיא טיעפסטע ענטציקונג אין דיא הערצער פון דענקענדע מענשען אונד אינטעללגענטע טהעאטער בעזוכער.

מ. בוקאנסקי.

ערשטער אקט.

(באַ'ם ים. ווייט זעהען זיך פעלזען. ניט ווייט פון וואסער און א זייט א טעמפעל אונד עטליכע אלטע בוימער. דער ים שטורמט און רוישט עס דוננערט און בליצט.

גארא, אחהעזא, מעדעא'ס יונגפרויען, אבסירטוס, און א קאלחער קוקען אין דער ווייט פון'ם ברעג. אין טעמפעל הערט מען א ווילדען געזאנג, פויקען און טאצען קלאנג.)

גארא: נון, מע זעהט גאר נישט? קוקט זיך נאר גוט צו (אללע קוקען אין דער ווייט).

אחהעזא: ניין! זאגאר קיין פויגעל זעהט מען ניט אויפ'ן וואסער. מע הערט נאר, וויא דער דונקעלער אבגרונד שטורמט און רוישט. (דוננערט) ווען מען איז פערליעבט, שטורמט און רוישט אזוי אין הערצ'ן.

אבסירטוס: איהר זעהט, וויא פירכטערליך דאס מעער איז. א יא, איך האב זעהר אנגסט פיר דיזע רוישענדע וואסערן? און דאך אויב זיא וועט ניט קומען צוריק, וועל איך זיין דארטען. (צייגט אויפ'ן מעער).

גארא: אי, פרינץ, רעד ניט קיין נארישקייטען! וואס הייסט, זיא וועט ניט קומען? טרעפט עס זיך דען מיט איהר צום ערשטען מאל? קוק זיך נאר גוט צו מים דיינע יונגע אויגען, אחהעזא, מע זעהט גאר ניט? (אללע קוקען אין וואסער, א קאלחער קומט פון טעמפעל.)

קאלחער: דער קעניג האט געשיקט פרעגען: זעהט מען איהר שיפעל אויפ'ן מעער?

אחהעזא: מע זעהט גאר ניט, אויסער דונקעלע וואלקענס און ברויזענדע וועלען. (א פארט) בא פערליעבטע איז אפט דונקעל אזוי אין דיא אויגען.

גארא: (צום קאלחער) נו, וואס שטייסט דוא? האסט געהערט? גיי און מעלדע דעם קעניג.

אבסירטוס: גיי זאג דעם פאטער, ער זאל נאך מעהר דיא געטטער בעטען, בעטעט אללע דעם אללמעכטיגען פעראַנטע און דיא גנעדיגע דארימבא (קאלחער אב) אי‍אָ גארא, ווען זיא זאל אונז ליעבען, וויא מיר אללע ליעבען זיא, וואלט זיא ניט אוועק אויפ'ן מעער אין אזא געוויטער? (מיט טרערען) זיא איז א שלעכטע.

אחהעזא: עס איז מערקווירדיג, וויא דער אלטער קעניג ליעבט זיינע צוויי קינדער, וויא אזוי ער היט זיי אב און ציטערט איבער זיי. פון ליעבע קען מען דעם זינן פערליערען, איך וויים עס.

גארא: דוא רעדסט מיר צו פיעל פון ליעבע (דראהט מיטן פינגער), זעה נאר, ווען דיא פרינצעסין מעדעא וועט עטוואס ערפאהרען. ווערט דוא האבען א שווארצען סוף.

אבסירטוס: איא, גארא, ווען מעדעא וועט קומען, ווערען מיר זיך אללע אויף איהר בייזערן?

גארא: איך זאג דיר, זיא וועט זיך באלד איבערשרעקען, אחהעזא, אויפ'ן קעניגס קאפ הענגט א שווערע פלוך, וועלבע שרעקט איהם און צווינגט איהם זיין פארזיכטיג. פון דער צייט ווען מעדעא און אבסירטוס זיינען נאך ניט געבוירען געווארען זיי זיינען ראך א צווילינג, רוא ווייסט?—מעזעהט גארניט? (דונערט).

אחהעזע: ניין! אבער הערט, וויא דיא געטטער און דיא הימעלען זיינען ערצארענט און בייז?

אבסירטוס: ניין! ניין! דאס איז ניט אויף איהר. א יא, אויף איהר וואגען זאגאר דיא געטטער ניט צארניג צו זיין?

גארא: יא, א שרעקליכער פלוך דראהט דעם קעניג. דוא ווייסט, דער גאלדענע פליס, וועלכער הייגגט בא אונז אין הייליגען טעמפעל אויפ'ן גאטט פעראנטא,—דער הייליגער פליס, וועלכער האט אין זיך דיא געטליכע מאכט צו געבען זעגנונג און רייכטום, ער געהערט ניט צו אונז.

אבסירטוס; וואס רעדסט דוא דאס? דער פאטער זאגט דאך, דער פליס איז דיא עהרע און גליק פון אונזער פאלק?

גארא; איך ווייס, וואס איך רעד. דער הייליגער פליס געהערט צו א פאלק; וועלבע רופען זיך . . . ע! הער אויס, וויא אזוי רופען זיי זיך? דער שווארצער גייסט זאל זיי נעמען! (א קאלחער ווערער פון טעמפעל)

קאלחער: דער קעניג פרעגט; זעהט מען נאך ניט איהר שיפעל?

גארא; ניין; אז מען וועט זעהן, וועט מען אייך שוין לאזען צו וויסען.

אבסירטוס; פריינד, מע זעהט גאר ניט. זאג דעם פאטער, ער זאל פערשפרעכען דיא געטטער א גוטען אפפער (קאלחער אב). איא, גארא, ווען מען פערשפרעכט דיא געטטער א אפפער, קען מען דאך רוהיגער זיין?

גארא: יא! אבער דיא געטטער זיינען ניט קיין מענשען, זיי האבען ניט ליעב פערשפרעכונגען.

אבסירטוס: אין אזא געוויטער, אין אזא שטורם ווינד, אליין אין א שיפעלע, איא דאס איז קיין קליינינקייט?

גארא; אחהעזא, מע זעהט נאך גאר ניט? יא, איך האב מיך דערמאנט

וויא אזוי דאס פאלק רופט זיך — זיי רופען זיך גריכען. מיט פיעל יאהר צוריק האבען דיא וואסערן געבראכט אהער איינעם פון זיי. זיין נאמען איז געוועז פריקסוס. ער האט געבראכט מיט זיך דעם הייליגען, געטטליכען פליס. דער קעניג איעטעס האט איהם זעהר פריינדליך אויפגענומען, האט איהם אבער ביי נאכט ערמארדעט און דעם הייליגען פליס ביי איהם געראובט, פאר זיין טויט האט דער גריך געזאגט; „איעטעס! פיר מיין בלוט וועסט דוא בעצאהלען מיט דיין לעבען און מיט דעם לעבען פון אלע דיא, וואס זיינען דיר טהייער", וואס מיינסט דוא? באלד נאך דעם האט דיא זעלינע קעניגען געבוירען א צווילינג; איהם און מיין מעדעא. זיא האט דיא קינדער געבראכט אויף דער וועלט און איז געשטארבען. דער קעניג איז אליין געוועז פיר דיא קינדער פאטער און מוטער, ער האט זיך ניט פון זיי געשיידעט, איהם שרעקט דעם גריעכס פלוך און ער היט זיי וויא זיינע צוויי אויגען אין קאפ. אבער מעדעאן היטען? קענסט דוא איינהיטען דעם שטורם־ווינד? זיא איז א שטורם־ווינד.

אבסירטוס; (שרייט) וואס האט עס אפלימער געטהאן ווייט און פערשוואונדען געווארען? זעהט! (אללע צום מעער).

אחהעזא; יא! יא! איך זעה אזוי־וויא א וויים פינטעלע, עס איז א זעגעל— איהר שיפעל!...

אללע: יא! יא! נעהענטער, עס קומט נעהענטער! איהר שיפעלע! איהר שיפעלע!

אבסירטוס; (לויפט צום טעמפעל) פאטער! קעניג! איהר שיפעלע האט זיך בעוויעזען! איהר שיפעלע (לויפט צוריק) איך דאנק דיר גרויסער פעראנטא! זיי געדאנקט גוטע דארימבא, א יא אללע האבען זיא ליעב! זאגאר דיא געטטער ווילען איהר ניט שלעכטס טאהן.

(קעניג, פריסטער און פאלק קומען פון טעמפעל)

קעניג; קינד, האבען דיך דיינע יונגע אויגען ניט אפגענארט? זעהסט דוא ווירקליך איהר שיפעלע?

אללע; יא! יא! עס איז זיא! זיא איז עס!

קעניג: (קוקט זיך צו) וואו איז עס? אה! איך זעה... איי! וויא דיא רוישענדע וואסערןווארפען און שליידערן דאס קליין.. שוואך. שיפעלע (עס ווערט שטיל אללע קוקען אויפ׳ן וואסער און ווארטען מיט אונגעדולד. פלוצלונג דערהערט מען ווייט מעדאעס שטימע.)

מעדעא; (וויינט) הא! הֶעי! יעהאָו! יעריהא!

אללע; זיא! זיא איז עס!..

מעדעא (נעהנטער) יעריהא! יעהאָעי (איהר שיפּעלע ווייזט זיך, זיא שווימט ראש צום ברעג, ווארפט דיא רודער, חאפּט א קורצע שפּיז פון דעק, טרייסעלט אראפּ פון זיך דאס וואסער און גיט פרייליך אַ געשריי)

דא בין איך! מעדעא איז דא! (בייא דיא ווערטער שטעכט זיא אריין דעם שפּיז אין דרערד. אויף איהר אקסעל אַ פייל און בויגען, אויף איהר ברוסט עטליכע פיילען. זיא טראגט שטיוועל און א העמד פון א טיגער פעל.)

אללע (מיט פריידע) יע האעי! יערי הא!

אבסירטוס; (לויפט צו איהר) א יאָ, מעדעא. דוא ביזט א שלעכטע?

מעדעא; מענליך: נוטע מענשען קענען שלעכט זיין, אבער שלעכטע מענשען קענען ניט גוט זיין (זיא דריקט אויס איהר ליעבע מיט דעם, וואס זיא גיט איהם עטליכע פעטש אין באק).

קעניג; (אומארמט זיא) יא, מעדעא, דוא ביסט מאנכעס מאל זעהר א שלעכטע. וויא פיעל שרעק און שמערצען פערשאפסט דוא דיין פאטער.

מעדעא; ווען דאס פוינעלע איז קליין, זיצט זיא אונטער דיא ווארעמע פליגלען פון איהרע עלטערן, וואקסען אבער אויס פליגלען — דאן פליהט דאָס פוינעלע פאָרט פון נעסט, און דיא אלטע פוינלען שרייען און צוויטשען פון שרעק. חא! חא! אלטער, צוויטשער ניט! וואוהין מעדעא זאל ניט פליהען — זיא וועט קומען צוריק, דיין נעסט וועט זיא ניט פערלאָזען (אומארעמט איהם) או׳, דוא שטארקע גארא, האסט דוא אויך נעקרעהעט, וויא איין אלטער ערשראקענער האָן? (ווייזט אויפ׳ן פאטער)

גארא (קושט איהר האנד) איך זאג דיר! באלד וועל איך מיך ניין שרעקען!

אבסירטוס; א יא. אחהעזא, זיא האט טאקי נעקרעהט. א ערשראָקענע?

גארא; (איראניש) נעווים, ווען דוא. שטארקער פרינץ, וואלסט מיט איהר פאהרען, וואָלט איך נעקענט גאנץ רוהיג זיין.

אבסירטוס: איך? איך האב מורא אין אזא וועטער.

קעניג; ער האט אנגסט און זיא שרעקט ניט קיין זאך. איהר זייט צוזאמען נעבוירען און ערצוינגען נעווארען, צוזאמען נעוואקסען און צוזאמען נעלעבט, דאָס גלויב איך, האט דיר, אבסירטוס, צו פיעל ווייבערשע שוואכהייט נעגעבען און איהר צופיעל סראפט פון איין מאן.

מעדעא; קעניג. א פרוי דארף ניט שוואך זיין, יעדע געטטין אין הימעל איז

אזוי שטארק וויא יעדער גאָטט, און יעדער וואלף אין וואלד איז ניט צאר־ניגער פון א וועלפין !

ק ע נ י ג ; וועלפין און געטטין ביזט דוא, מעדעא ! (דונערט וויט.)

מ ע ד ע א ; יא ! חע ! חע ! חע ! איהר הערט בעסער, וועלכע וויכטיגע נייעס מעד׳א האט אייך געבראכט... היינט פריה, ווען איך האב דערזעהן, דאס דיא הונקעלע וואָלקענס געהן צו נאסט צום גרויסען מעער, דאס דער מעכטיגער ווינד פאנגט אָן צו רוישען און שטורמען און דיא וואסערן ווערען אויפגערעגט, — בין איך פלינק אריין אין מיין שיפעלע און ארויס אין אפפענעם מעער ! אה ! עס איז א פערגעניגען, ווען דיא וועלען ברויזען, זידען און קאָכען ארום דיר, און אויבען קראכען און דאָנערן דיא הימלען, אונד דער שטארקער ווינד שמייסט און שלאגט אין געזיכט, און דוא אליין קעמפפסט מיט דיא וואסערן, מיט׳ן געוויטער, בעזיעגסט דעם וואלל, וואס הויבט דיך צום הימעל און לאכסט פון דעם שווארצען אבגרונד, וואס בליקט אויף דיר פון דער טיעפע ! יע האָ העי ! יעריהאָ ! (עס דונערט)

א ל ל ע ; (בעגייסטערט) יעריהא ! הא ! העי !

מ ע ד ע א ; העי ! הערט וויטער ! איך בין געוועזן שוין וויט פון לאנה, דיא דונקעלע וואלקענס האָבען מיך איינגעוויקעלט, וויא אין א שווארצען מאנטעל און איך האָב גאָר ניט געזעהן — אויסער דיא ווייסע רוקענס פון דיא ברויזענדע וועלען און מיינע פלימערענדע רודערס, וועלכע האבען געשניטען דיא פינסטערניס (פערטראכט זיך גלייך זיא זעהט פאר זיך דאס בילד) פלוצלונג הער איך : מענשען שרייען, דיא מאסטען פון איין שיף קנארען און ברעכען זיך, דיא זעגלען פלאטטערען און מע רופט צו הילפע. איך שווים אהין. איך זעה א גרויסע פרעמדע שיף, מיט וועלכע דאס אויפגעבראכטע מעער שפיעלט זיך, וויא איין וויטהענדער לעווע מיט א קליין שוואך פוינעלע... א שיף !

א ל ל ע א שיף ? אפרעמדע שיף !

מ ע ד ע א ; איך רוף צו זיי — זיי הערען ניט. איך שריי. דער ווינד טראָגט צוריק מיין געשריי. אונגליקליכע, זיי האָבען זיך געטראָגען גלייך אויף פעראנטאס פעלז. דאן האב איך אויסגעקערט מיין שיפעל פון דער אנדער זייט און האב אויסגעשריען : חא העי ! יעריהא ! זיי האבען בעמערקט מיין שיפעל און פערשטאנען מיינע צייכענס. איך האב זיי געוויזען דעם וועג, האב זיי אריינגעפיהרט אין א זיכערען אנקער־פלאטץ דאָרט, לעבען דער

„עווינער נאכטס וואלד“ חע! חע! גליקליכע, דאנקבארע צופריעדענע האבען זיי צו מיר געשריען: צויבערין! וואסער נימפע! גוטע פעע! און איך בין שנעלל פון זיי פארטגעשוואומען. דיא וועלען האבען געווארפען מיין שיפעלע, וויא א פעדער, דיא וואסערן האבען מיך געהויבען ביז דיא וואלקענס און געשטויסען צוריק ביז׳ן אבגרונד, און איך האב מונטער געארבייטעט מיט מיינע רודער און פריילאך געשריען. יעהאאו! יעריהא! (ווען זיא רעדט ווערט לאנגזאם ליכטיגער און דיא דונערען הערען זיך שוואכער).

קעניג; (אונרוהיג) א גרויסע שיף? פרעמדע? קומט פריינדע, מיר וועלען דיא געטטער דאנקען דערפאר, וואס זיי האבען מיין קינד געבראכט אונגעשאדעט און מיר וועלען זיי בעטען דיא פרעמדע זאללען אונז קיין אונגליק ברענגען. קומט, קינדער!

מעדעא; געהט, מעדעא וויל יעצט ניט בעטען.

אבסירטוס; זיא וויל ניט בעטען דיא אללמעכטיגע געטטער! א יא פאטער דאס דארף מען ניט זאגען?

מעדעא; מען דארף ניט זאגען, איך וויל בעטען, ווען דוא האסט קיין פערלאנג דאצו... קען מען דיא געטטער נאררען? זיינען דען דיא געטטער קיינע געטטער? ניין! מעדעא בעט ניט, ווען זיא וויל ניט בעטען! העי! אלמעכטיגער ווילט איהר איין אפפער פון מעדעא׳ן דאן זאל מיין פייל טרעפען יענע פויגעל, וועלכע האט זיך פונ׳ם שטורם בעהאלטען דארט אויפ׳ן בוים (שיסט, א פויגעל פאלט פון בוים) חע! חע! דיא געטטער ווילען לעבען אין פריעדען מיט מעדעא... (איין קאלהער טראגט דעם פויגעל אין טעמפעל).

קעניג; אה, מיין קלוגעס, געשיקטעס, אונגעוועהנליכעס קינד! וויא פיעל פרייד און וויפיעל שרעק וועסט דוא מיר נאך ברענגען? קומט, מעדעא וויל יעצט ניט בעטען. (אללע אב, אויסער אחהאזע און גארא).

מעדעא: גארא, דוא גיי! אחהעזא בלייבט מיט מיר (גארא אב.) נון, אחהעזע יעצט בין איך גוט אויפגעלעגט (שפיעלט זיך מיט׳ן שפיעז און ווארפט איהם) יעצט קענסט דוא מיר ערצעהלן דיין געהיימנים און בעטען וואס דוא פערלאנגסט.

אחהעזא; (קניעט) פרינצעסין, פערשפרעך מיר...

מעדעא; מען דארף קיין זאך פערשפרעכען, בעפאר מען וויס, וואס מען פערשפרעכט... נון, קום אהער! ערצייל מיר (זעצט זיך).

אחהעזא; גוטע פרינצעסען, ערלויב מיר דיך פערלאסען און אין דיא נעבידגע גיין.

מעדעא; אין דיא בערג? מיט וועמען? וואס האסט דוא דארט צו טהון?

אחהעזע; איך וויל גיין מיט... מיט איהם... מיט איין יונגען שעפער, וועלכען איך האב זעהר שטארק ליעב. (פערשעמט).

מעדעא; ליעבסט דוא דען מעדעא'ן ניט מעהר? פעהלט דיר דא עטוואס?

אחהעזא; איך ליעבע דיך, פרינצעסין, אבער ער... דער שעפער, ער האט מיך בעצויבערט.

מעדעא; (שפרינגט אויף מיט צאר'ן) ער האט געוואגט מיין פריינדין, מיין גע־זעלין בעצויבער'ן! איך וועל לאזען דעם צויבערער אהער ברענגען און מיט זיין לעבען וועט ער פאר זיין צויבעריי בעצאהלען.

אחהעזא; ניין! ניין! ניט מיט צויבעריי האט ער מיך בעצויבערט.. ער האט מיין הערץ געוואונען, דוא וועסט זעהן, פרינצעסען, ווען דוא וועסט איין מאן ליעבען, וועסט דוא אויך דאס זעלבע פיהלען..דאס הערץ. מען קען עס ניט בעהערשען...

מעדעא: דוא האסט א קליין שטיקעל לאנד, וועלכעס רופט זיך הערץ און קענסט עס ניט בעהערשען, מעדעא וועט רעגירען מיט'ן גאנצען לאנד פון קאלחיס... צוליעב איין פרעמדען פערלאזען פריינדע און געליעבטע? ניעמאלס! (שטעכט אריין דעם שפיז אין דער ערד.)

אחהעזע; זייא ניט בייז. פרינצעסען! האט דען דיינע מוטער, דיא קעניגען, ניט פערלאזט איהר פאטער און מוטער, ווען זיא האט געדארפט דיין מוטער ווערען?

מעדעא; מיינסט דוא, דאס יעדע פרוי מוז מוטער זיין?

אחהעזא; נעוויס. און וואס וועסט דוא טהון, ווען עס וועט קומען דיא צייט. דוא זאלסט ווערען דיא מוטער פון דיינע קינדער?

מעדעא; איך? אה, דוא נארר! ווען דיא צייט וועט קומען, וועל איך רופען דעם, ווער עס וועט מיר געפעלען און וועל איהם זאגען; מאן! דוא זאלסט מעדעא'ס שקלאפע זיין און אויך דער פאטער פון איהרע קינדער. (איין קאלחער קומט צו לויפען).

קאלחער; פרינצעסין, דיא וואסערן האבען ארויסגעווארפען א שיף לעבען וואלד פון דער עווינער נאכט... אללע פרעמדע און זייער פיהרער מיט דעם נאמען יאזאן בעטען בייא אונזער קעניג שוץ און פריינדשאפט. זיי־נעהן אהער.

מעדעא; נעה, זאג דאס דעם קעניג מיין פאטער! (קאלחער אב אין טעמפעל) צו ליעב איין פרעמדען פערלאזען מיך? פוי! ניע זאלסט דוא וואגען דער פון מיט מיר צו שפרעכען, פארט פון מיינע אויגען! (אחהעזא דער שראקען שטעלט זיך אן א זייט. בלייבט דיא גאנצע צייט שטיין אליין)

אחהעזא: וואס בין איך שולדיג? איך האב איהם פארט ליעב, (קעניג, אבסירטוס, גארא און אלע פון טעמפעל).

קעניג; זיינען זיי אונזערע פיינדע אדער פריינדע, בעפאר זיי האבען אונז קריעג ערקלערט, זיינען זיי אונזערע געסט (דער קאלחער אב).

מעדעא: גארא, אהער נעה, איך בין בייז. (ווייזט אויף אחהעזא'ן און רעדט שטיל מיט גארא.)

קעניג: (שטיל) ווער ווייס, וואס זוכען דיא פרעמדע דא בייא אונז אין לאנד? (לויט) מעדעא, דיזע פרעמדע זיינען פיליכט אונזערע פיינדע.

מעדעא: פיינדע?! האבען דען דיא קאלחער קיינע שפיזען און שווערטען?

קעניג; יא! אבער דאך זיי בערייט. פיליכט וועלען מיר געפינען פיר נויטיג ניט מיט'ן שווערט זיך בעשיצען. קינד, דוא ווייסט אללע גראזען און קרייטעכער, קריעגסט גיפט פון שטיינער און בוימען, עס קען זיין, מיר וועלען נעצוואונגען זיין אייניגע פון זיי פערגיפטען.

מעדעא; ניט נור פיר אייניגע, פיר אללע האט מעדעא גענוג גיפט. יא! גיפט וועט אנצינדען דאס בלוט פון יעדען וואס דראהט דעם קעניג און זיין פאלק (א הארן דיא ארגאנאווטען מארשירען אריין מיט גרינע צווייגען און דיא הענט)

מילא; עוואן עוואיע! דיא ארגאנאווטען קומען, זיי פיהרט זייער העלד, דער גרויסער יאזאן!

ארגאנאווטען; עוואן עוואיע! (זיי פאכען מיט דיא צווייגען יאזאן קומט. אחהעזא, בלייבט צווישען דיא ארגאנאווטען.

יאזאן; מיר ווייסען נאך ניט, וועלכעס לאנד בעטרעטען מיר מיט אונזערע פיס וועלכעס פאלק דא וואינט און ווער איז זייער הערשער, און דאך קומען מיר צו אייך מיט דיזע גרינע צווייגען, מיט דיזען צייכען פון פריעדען און פריינדשאפט, בארבארען, פירכטעט ניט! מיר וועלען אייך קיין שלעכטעס טהון.

מילא; מיר זיינען ניט קיין שלעכטע מענשען, מיר זיינען העלדען, איהר דארפט אונז נאר עהרען און אכטען און טהון וואס מיר בעפעהלען.

אחהעזא; (בעטראכט יאזאנען, ערשטוינט) אזא מאן האב איך נאך ניט געזעהען, זיינע אויגען! זיין געשטאלט).

מעדעא; (וועלכע בלייבט צווישען איהרע יונגפרויען אונבעמערקט) גארא, דער נעפעלט מיר! (אללע פרויען בעוואונדערן יאזאנען.)

קעניג; אונזער לאנד איז שטארק נימאנד קען אונז שלעכטעס טוהן. פרעמדע אין קאלכיס זייט איהר. מיט אייך שפרעכט יעצט דער קעניג איעטעס.קומט איהר מיט פריעדען, זייט איהר אונזערע געסטע.

מילא; איהר הערט? איעטעס איז ער! אין קאלכיס זיינען מיר! אך! דוא אלטער פעררר.... (יאזאן לאזט איהם ניט רעדען)

יאזאן; מילא האלט דיין יונגע צונג מיט דיינע אלטע ציין. קעניג, פריעדען ציינען דיזע גרינע צווייגע.

מילא; הם! דאס איז ער.. איעטעס!

קעניג; וואס? קאלחיס זוכט איהר? מיין נאמען איז אייך בעקאנט?

מילא; נאך וויא בעקאנט? איבערן מעער האט געשריען צו אונז דאס בלוט פון אונזער ברודער פריקסוס, וועלכע...

יאזאן; יא, מיר האבען געהערט פון דאס שיינע לאנד קאלחיס און פון דעם וויזען, מעכטיגען קעניג איעטעס. מיט אייער רוהם איז פול דיא גאנצע וועלט.

קעניג; זייט איר דורך א צופאל געקומען צו אונז אין לאנד, אדער מיט א געוויסען צוועק.

מילא; ער פרעגט נאך, דער אלטער, וואו איז דער היילינע פ. פ. (יאזאן לאזט אים ניט ריידען).

יאזאן; נור איין צוועק האבען מיר, קעניג, דיא גאנצע וועלט בעקאנט מאכען מיט דער מאכט, רוהם און הערליכקייט פון גריעכענלאנד; דיא קינדער פון העללאס זיינען מיר און איך בין יאזאן זייער פיהרער!

ארגאנאוטען, עוואן עוואיע!

יאזאן; (צו אבסירטוס) יונגער בארבאר, האלטע מיין חיטאן; (ווארפט איהר זיין חיטאן).

אבסירטוס; פאר וואס ניט? מיט פערגניגען.

מעדעא; דער שטורם אויפ'ן מעער האט מיך ניט געשראקען און ער שרעקט מיך, גארא, מעדעאס הערץ פאכט, דאס מוז עטוואס בעדייטען.

אללע פרויען; וויא שיין ער איז! אך! וויא שיין.

מילא: (צייגט אויף אתהעזא) יאזאן, זעה נאר, דיזע בארבארין עסט דיך מיט דיא אויגען. אה! ווארום בין איך אזוי ניך אלט געווארען!

יאזאן; גרויסער קעניג איעטעס, פריינדע זאללען מיר זיין, דיין פאלק געפעלט

מיר (ער הויבט אויף אחהעזאן אויף דיא הענד און קישט זיא. א פּאַרט) מע דארף זיך מיט בארבארען ניט איבריג זשעניִרען, אבער פארזיכטיג מוז מען זיין.

קענג: (א פּאַרט) עס איז קלאר, זיי זיינען געקומען; ראבע נעמען; פיר זייער ברודער פריקסוס, (לויט) מיינע געסטע זייט איהר פרידליכע פריינדע, גיט איבער צו אונזערע דיענער אייערע שווערטען און קומט — אונטער אונזער דאך וועט איהר פינדען שוטץ און רוהע.

מילא; (אויסער זיך) וואס? אונזערע שווערטען? אך! דוא אלטער בארבאר... (יאזאן לאזט איהם ניט רעדען).

יאזאן; קעניג, ניע האט איין פרעמדעס לאנד איין גריעך אין א שווערט געזעהען. מיין שווערט? ווער פון דיינע קנעכט וועט וואגען דעם שווערט פון יאזאנען נעמען? מיין שווערט האבען דיא מעכטיגע געטטער אויסגעשמידעט און קיין שטערבליכער וואגט עס צו בעריהרען... בארבארען, היער איז מיין שווערט (דיא קאלחער טרעטען אב) אויף דיא קניע, ווילדע, ווען יאזאן שטייט אין אייער נעהע! (קאלחער קניען).

ארגאנאווטען; עוואן עוואיע!

אבסירטוס; ווען ער רעדט ציטטערט אין מיר דאס הערץ. א יא, ער איז ניט וויא אללע מענשען? (ער וויל קניען, דער קעניג לאזט איהם ניט).

יאזאן; (צו אחהעזאן) שיינע בארבארין, וויא איז דיין נאמען?

קעניג; (א פּאַרט) פריעדליך זאללען זיין מיינע ווארטע, און פיינדליך מיינע טהאטען (לויט) געסטע, צוא אונז אין פאלאסט זייט איהר געלאדען.

מעדעא; גארא, מעננער שטירצען צו דער ערד פון זיין בליק. מיט זיין בליק ווארפט ער פייער אין דעם בוזעם פון דיא אונזעליגע פרויען.. א מענש בעזיצט ניט זא איין קראפט. ער איז א גאטט! א גאטט איז ער!

גארא; א גאטט? ער איז ניט מעהר וויא איין איינגעבילדעטער און פרעכער גריעק.

מעדעא; וואג ניט אזוי צו רעדען פון איהם, איך וועל בייז ווערען.. זעה, אחהעזא איז אין זיינער נעהע, אחהעזא, אהער גיי! (אחהעזא גייט צו איהר דיא ארגאנאווטען בעמערקען מעדעא'ן.)

מילא: זעה נאר, יאזאן, אונזער רעטערין, דיא צויבערין, דיא וואסער נימפע! אין וועז איך זאל ניט זיין אזוי אלט!

ארגאנאווטען; זיא! ווירקליך זיא, דיא געטטין!

יאזאן; ווערמען זעה איך? דוא, העלד אין פרויען געשטאלט? שיינע פעע, געטטליכע נימפע. (דריקט איהר ביידע הענד).

א ר ג א נ א ו ט ע ן ; עוואן עוואיע! (פעכטען מיט דיא צווייגען).

ק ע נ י ג ; מיינע טאכטער איז דאס... זיא איז איין העלד, יא, און פון איהרע העלדענטהאטען וועט איהר באלד ערפאהרען.

י א ז א ן ; דיינע טאכטער? איך בין ערשטוינט. איך האב געגלויבט, דאס האט פאסעידאן אונז איינע רעטערין געשיקט, וועלכע וועט ניע פאר מיינע אויגען ערשיינען. און זיא איז דא! איך האב געגלויבט דיא געטטין אטהענא צו זעהען און דאס וואר דיא טאכטער איעטאס?

א ב ס י ר ט ו ס ; פאטער, דוא זעהסט, וויא ער קוקט אויף איהר? דוא וועסט זעהען, ער וועט זיא צונעמען בא אונז. (דער קעניג לאזט איהם ניט רעדען).

מ י ל א ; זיא איז פיקאנט, יאזאן וועט שוין האבען א בעשעפטיגונג... זאגט אליין, האב איך געדארפט אזוי גיך אלט ווערען? (פירט יאזאנען אן א זייט).

מ ע ד ע א ; (צו גארא) ער האט מיינע הענד געדריקט... ניע האט עס איין פרעמד־דער געוואגט... נור געטטער וואגען!..

י א ז א ן : עי. מעננער פון העללאס, אייערע גרינע צווייגען צו דיא פיס פון אונזער רעטטערין! (לייגט זיין צווייג צו מעדעאס פיס).

מ ע ד ע א : ווען דיא זונן קוקט אויף מיר מיט איהרע ברענענדע שטראהלען, ווען דער פירכטערליכער אבגרונד ווינקט צו מיר מיט זיין פינסטערניס, הארט מיך ניט, און ווען ער בליקט אויף מיר—מוז איך דיא אויגען אראפלאזען צו דער ערד... גארא, מעדעא שעמט זיך. (זיא פרעדעקט איהר געזיכט).

א ר ג א נ א ו ט ע ן : (ווארפען זייערע צווייגען) עוואן עוואיע!

ק א ל ח ע ר : (ווערען בעגייסטערט! יוהא! יעריהא! הא העי!

(טראמפעטען, דיא גריכען און קאלהירער שרייען. דיא ערשטע עוואן—עוואיע! דיא לעצטע הא—הע עריהא!

צווייטער אקט.

(א גרויסער זאאל בא איעטעס'ן אין פאלאסט. אין הינטער־גרונד ניט קיין גרויסער אפפער־אלטאר, אויף וועלכען עס ברענט א פייעריל. פיעל בלומען. אויפ'ן „טעפיך" גאנץ נידריגע בייגק און קליינע טאבורעטס צום זיצען. פון דיא זייטען צווי גרויסע זילבערנע מנורוה מיט בוימעל. אונטער דיא קוליסען א געריויש. דיא גריעכין לאכען און שרייען) (ג א ר א הערט זיך צו.)

ק א ה ר א ר ג א נ א ו ט ע ן: (אונטער דיא קוליסען)

שטארק און מעכטיג איז פון העללאס דאס לאנד,
פון העללאס דאס לאנד, דער גריעכען־פערבאנד,
דער גריעכין פערבאנד, גרויס־גריעכענלאנד,
גרויס גריעכענלאנד, אונזערפאטערלאנד! עוואן עוואיע!

ג א ר א: דיא הייליגע זונן וועט שוין באלד אונטערגיין און זיי האבען נאך ניט געענדיגט זייער אבענדברויט. זיי פרעסען און זויפען וויא ווילדע. דער שווארצער גייסט האט זיי אהער געבראכט. איך ווייס, ווען גריעכען קומען צו אונז אין לאנד מוז עטוואס ניט גוטעס געשעהען.. אי! זינד זיי זיינען דא, איז מיין מעדעא'ן ניט צו דערקענען. איך ווייס, עס איז פון זיי א אנשיקעניש אויף איהר, א אונריינער כשוף. אנשיקען זאל אויף זיי אונזער הייליגע דארינבא אללע קראנקהייטען און שמערצען! שט... זיא געהט, מעדעא געהט! (מעדעא קומט מיט אבסירטוס'ן. זיא איז שעהן און רייך געקליידעט. זיא איז שטיל).

א ב ס י ר ט ו ס: גארא, א יא מעדעא זעהט אויס וויא א פערטראכטע?

מ ע ד ע א: (זעצט זיך) גארא, קום אהער! נעם מיך ארום שטארק, שטארק... אזוי!.... און זאג מיר עטוואס. (גארא אומארמט זיא).

ג א ר א; וואס זאל איך דיר זאגען, פרינצעסין? אי, קינד מיינס, דוא ביזט קראנק.

מ ע ד ע א: קראנק? דוא מיינסט עס געוויס, ווייל דוא ביזט צו אלט.

ג א ר א: ווארום דען איז מעדעא זא שטיל?

מ ע ד ע א; איך ווייס ניט. בעפאר איין געוויטער קומט, בלייבט אללעס אין פעלד, אין וואלד, אויף דיא בערג, שטיל, שווייגענד, אונבעוועגליך. און דאן פאנגט עס אן צו דונערן, רוישען און שטורעמען. (פלוצלונג בעגייסטערט) אה, גארא, דוא ביזט ניט געוועזען דארט, ווען דער קעניג, מיין פאטער, האט בעפאהלען ארויספיהרען אונזער ווילדען און שרעקליכען פערד־סאראפא. דאס מעכטיגע טהיער האט געברויזט און געווארפען מיט דיא פיס וואלקענס שטויב, זיינע

אויגען האבען געברענט, זיילען רויך זיינען געפלויגען פון זיינע נאזלעכער. מיין פאטער האט גענלויבט יאזאנס ענדע קומט. הע! הע! דער גריעך אבער האט מיט עטליכע שפרינג סאראפאה׳ן דעריאנט, איז פלינק ארויף אויף זיין רוקען און האט איהם מיט זיין פויסט געגעבען אזעלכע שטארקע קלעפ, דאס סאראפאה האט באלד ערפיהלט דיא מאכט און קראפט פון זיין רייטער. וויא איין גאטט אויף א פייערדיגען דראכע זיצט יאזאן אויפען שווארצען ווילדען פערד! סאראפאה לויפט און ברויזט און קראכט און קוקט זיך הערום ער־שראקען און דער גריעך הערשט, רעגירט און בעפעהלט.. אללע שטייען ער־שטוינטע און יעדער שרייט: יעהאהע! יעריהא!.(שטיל) נארא, זאג מיר, איז דאס קלייד שיין? פאסט עס מיר? וויא מיינסט דוא, זיינען אין גריעכענלאנד דיא פרויען אויך אזוי שעהן וויא דיא מעננער?

נארא; ווייס איך וואס! וויא קומט צו דיא ווילדע גריעכען שיינע פרויען?

אבסירטוס; א יא, מעדעא, דוא האסט דעם פרעמדען ליעב? איך ווייס, דוא ליעבסט איהם מעהר פון מיר.

מעדעא; נארר דוא! דיך האב איך ליעב וויא זיך אליין און איהם... איהם קען מען ניט ליעבען וויא זיך. איהם מוז מען ליעבען וויא איהם...

אבסירטוס; אויב ער וועט דיך צונעמען פון אונז, וועל איך שטארבען, דער פאטער וועט שטארבען און נארא וועט אויך שטארבען.... א יא, נארא, איך זאל זיין א העלד, וואלט איך איהם געדארפט דערשטעכען? (א גערויש).

מעדעא; (בייז) געה אהין צו דיא מעננער! (אבסירטוס אב)

יאזאן (זינגט אונטער דיא קוליסען א פרייליך לידעלע) אונזער גאטט באכוס האט ליעב געטראנק, אונזער גאטט באכוס האט ליעב געזאנג, — געזאנג און געטראנק, עוואן עוואיע!

מעדעא; מיט׳ן מעכטיגען קלאנג פון זיין שטיממע בעצויבערט ער און בע־זיעגט... אין דיא בערג קלינגט אזוי אין א פריה מארגען דער הארן פון א שעפער. נארא, דאס ברילען פון לעווען און דער ווילדער געשריי פון בערן שרעקט מיך ניט אזוי וויא זיין שטימע, און דאך ווילט זיך הערען (זיא הערט זיך צו) מיר ווייזט אויס, מעדעא איז שוין מער ניט מעדעא....

נארא; הער זיך ניט צו. זיין בעצויבערטע שטימע איז פערפעסטעט וויא דאס צישען פון א שלאנג.

מעדעא; (בייז) אלטע! (מילד) ניין, מעדעא איז ניט בייז. געה, איך וויל דיך ניט.

אחהעזא זאל דא זיין (גארא אב.) זאגאר בייז זיין קען איך יעצט ניט — א שוואכהייט צוגיסט זיך פון הערצען איבער אלע גליעדער (קניעט לעבען אפפער אלטאר) געטטער, מעדעא וויל יעצט בעטען! (זיא ווארפט עטוואס אין פייער עס פינקעלט אויף. בלייבט פערטיעפט. גארא און אחהעזא אריין).

גארא; (שטיל) פרינצעסין, אחהעזא איז דא.

מעדעא; (הערט ניט) איז עס וואהר, דאס דיא מעכטיגע געטטער, דיא זונן און דיא נאכט זיינען מיינע אורעלטערן געווען. ווארום זאל מעדעא פיהלען וויא יעדע שוואכע פרוי?

גארא; מעדעא, אחהעזא איז דא.

מעדעא; (שטייט אויף) אחהעזא! אבער וואס איז עס? דוא ביזט א אנדערע געווארען... מיר ווייזט אויס, דוא ביזט ניט דיא זעלבע... קום צוא מיר, איך וועל מיט דיר רעדען.

אחהעזא; גנאדע פרינצעסין, יעצט איז עס געווים איין צויבעריי (פאלט צו איהרע פיס.)

מעדעא; נייך, נארר, זיי רוהיג. אלטע, געה פארט.

גארא; קינד.

מעדעא; מעדעא איז קיין קינד און דארף קיין אממע מעהר. געה!

גארא; (שטיל) א אנשיקענעס! (אב.)

מעדעא; אחהעזא, איך האב דיך געוואקט פרעגען, דערצייל מיר פון דיין שעפער. דוא ליעבסט איהם שטארק? וויא אזוי האט זיך דאס געטראפען? וויא אזוי האסט דוא ערפאהרען, דאס דוא ליעבסט איהם און ער ליעבט דיך?

אחהאזע; ניין! ניין! איך דארף ניט וואגען דערפון מיט דיר צו שפרעכען.

מעדעא; דוא האסט מיר געזאגט, ער האט דיין הערץ געוואונען, ערקלער מיר, וואס הייסט געווינען דאס הערץ?

אחהעזא; איך וואג ניט — דוא האסט מיר פערבאטען.

מעדעא; (פייז) ווען מעדעא הייסט, שוויינען — דארפסט דוא שוויינען, און ווען מעדעא בעפעהלט צו רעדען! רעד, (זאנפט) דוא ליעבסט איהם? דיך ציהט צו איהם אין דיא בערג? דוא ווילסט פון איהם ניט דענקען און דענקסט דאך א גאנצען טאג נור פון איהם... און ווען דיא נאכט קומט, ברענט דיין קאפ, דאס הערץ פאכט, דאס בלוט זידט און דיך ציהט צו איהם, יא, צו איהם? (עס ווערט לאנגזאם דונקעלער,)

א ח ה ע ז א ; ניט צום שעפער ציהט מיך, פרינצעסין, מיך.... האט דער פרעמדער ווירקליך בעצויבערט, טויטע מיך, איך וועל דיר דיא ווארהייט זאגען; איך בין דיא גאנצע נאכט געוועזן בא דעם פרעמדען אין לאגער.

מ ע ד ע א ; (שפרינגט אויף) ביזט געוועזן בא איהם ? ביזט געוועזן מיט איהם ? הע! דיין געזיכט האט עס מיר געזאגט, איך האב געזעהן, דוא ביזט א אנדערע.. דוא. אונגליקליכע! (שלעפט זיא צו זיך און פאנגט זיא אן צו ווערגען)

א ח ה ע ז א ; ער האט מיר בעפאהלען קומען און איך האב קיין ווילען געהאט ניט געהארכזאם זיין. ער איז א שרעקליכער צויבערער.. אבער, גוטע פרינצעסין, היינט בעמערקט ער מיך שוין ניט. גלייך ער קען מיך גאר ניט. ער האט אללעס פערגעסען. (וויינט) און מיין שעפער האט מיך אזוי טריי געליעבט.

מ ע ד ע א ; פערגעסען? חעי! חע! וואס דען האסט דוא געמיינט, דיא געטטער דענקען לאנג פון א ווארם, וועלכע זיי צוטרעטען מיט דיא פיס? אבער דאך, פוי! ער געפעלט מיר מעהר ניט.. (גייט אום) הם! וויא געפעלט זיא אייך? היינט בעצויבערט פון א שעפער, מארגען בעצויבערט פון א גריעך! ניין! מעדעא פערלאנגט נאר איין מאל בעצויבערט צו זיין און ווער עס וועט מיך בעצויבערן, וועט מיך ניט פערגעסען ביז'ן טויט—מעדעא'ן, פערגעסט מען ניט! גען, דוא האסט מיר גענוג ערצעהלט.

א ח ה ע ז א ; יא, פרינצעסין, אחהעזא איז ניט מעדעא, אבער גוטע הערשערין, ערלויב מיר יעצט דא זיין, שיק מיך ניט אין דיא בערג... גאטט קען פערגעסען דעם צוטראטענעם ווארם, דער ווארם אבער פערגעסט ניט זיין גאטט. (אב. עס ווערט נאך דונקעלער)

מ ע ד ע א ; איך בין בייז און וויל דאך וויסען, וואס ער טוהט (הערט זיך צו און בעמערקט ניט וויא דער קעניג און אבסירטוס קומען)

א ב ס י ר ט ו ס ; א יא, פאטער, זיא איז דא? איך האב עס פריער געוואוסט אז „ער“ איז דארט, איז זיא דא. מעדעא!

מ ע ד ע א ; (שפרינגט אב פון טהיר) מעדעא שעמט זיך גראדע, זיא האט עטוואס געטהון, וואס מע דארף ניט. ניע האב איך פריער זא וואס געפיהלט,

ק ע נ י ג ; מעדעא, איך דארף זיך מיט דיר בעראטהען.

מ ע ד ע א: פאטער, ווארסט דוא שטארק און בראוו, ווען דוא האסט מיין מוטערס הערץ געוואונען?

ק ע נ י ג; מעדעא, א גרויסע געפאהר דראהט אונז, דוא מוזט מיר קומען צו הילפע, טאכטער, דיא גריעכען זיינען געקומען ראכע נעמען פאר דאס בלוט פון פריקסוס, זייער ברודער. זייא ווילען געוויס רויבען בא אונז דעם היילינגען פליס, דאס גליק פון קאלכיס, דעם זעגען פון אונזערע געטטער.

א ב ס י ר ט ו ס; א יא, מעדעא, דוא הערסט גאר ניט, וואס דער פאטער זאגט צו דיר?

מ ע ד ע א; (פערטראכט) אחהעזא! וואס איז אחהעזא? איז דען דיא זונן ניט געטליך דערפאר, וואס איהרע שטראהלען בעלייכטען דיא העהלע פון שקלאפען, וויא דיא טעמפלען פון געטטער? און ווען דער מעכטיגער אדלער לאזט זיך הערונטער פון דיא וואלקענס אויף דעם שטאלצען צעדער, ווען נעהמט עס אן, וואס ער האט זיך צו דיא וואלקענס אויפגעהויבען פון א נידעריגען דארן?

ק ע נ י ג; מעדעא, איך וויל דוא זאלסט פערשטיין, וויא וויכטיג איז דאס וואס איך זאג דיר. זיי זיינען אונזערע געפעהרליכע פיינדע. זיי זיינען אבער טאפפער און שטארק... הער; דיא זונן האט זיך פערבארגען אונטער דיא בערג, דיא דונקעלהייט קומט און מיט איהר זאל קומען דער טויט.

מ ע ד ע א; און ווען דיא דונקעלהייט וועט פערשווינדען און דיא מעכטיגע זונן וועט ווידער צוריק קומען, ווער וועט צוריק געבען דאס לעבען צו דיא, וואס וועלען זיין טויט?

ק ע נ י ג; דער טויט דארף דיך ניט שרעקען; דיין אור—מוטער וואר דיא פינסטערע נאכט, דיא געטטין פון טויט.

מ ע ד ע א; און מיין אור—פאטער איז געוועזן דיא ליכטיגע זונן — דער גאטט פון לעבען.

א ב ס י ר ט ו ס; מעדעא וויים פון דער זונן און פון דער נאכט, פון אללע זאכען ווייסט מעדעא.

ק ע נ י ג; דיא פרעמדע זיינען אונפארזיכטיג. זיי זיינען יעצט בעטויבט פון וויין. זיי זיינען לוסטיג. דא אין דער דעמערונג וועלען זיי זיצען און רעדען — מעדעא זייערע בעכערס מיט וויין זאלען זיין פערגיפטעט.

מ ע ד ע א; פערגיפטעט? ניין! מעדעא וויל עס ניט.

ק ע נ י ג; ווען דיא דא וועלען טויט זיין, וועלען דיא איבעריגע אויפ'ן שיף, דארט ניט געפעהרליך זיין. אללע זייערע רייכטימער וועלען אונז בלייבען

און דאס גאָלד וואס געפינט זיך אויפ'ן שיף, שענק איך דיר, מעדעא.

מ ע ד ע א ; (שפרינגט אויף) דאס גאלד ! מיר (רוהיג) ניין !

ק ע נ י ג ; ווען איך, דיין פאטער, דיין פריינד און קעניג, ווען איך בעט דיך.

מ ע ד ע א ; ניין !

א ב ס י ר ט ו ס ; א יאָ, פאטער, נעכטען ערשט האט מעדעא געזאגט „יא"!

מ ע ד ע א ; ווען מעדעא האָט געפיהלט דאס עס קען זיין "יא„ האט זיא יא געזאָגט. און ווען זיא פיהלט דאס עס קען ניט "יא„ זיין, זאגט זיא ניין ! ניין ! ניין !....

ק ע נ י ג ; ביזט דוא עס מעדעא ? מעדעא זאגט ניין ?

מ ע ד ע א ; ניט קיין אנדערע ; מעדעא, דיא טאכטער איעטעס.

ק ע נ י ג ; איעטעס איז דיין קעניג און פאטער !

מ ע ד ע א ; מעדעא איז איעטעס טאכטער !

ק ע נ י ג ; דער קעניג בעט ניט, ער בעפעהלט !

מ ע ד ע א ; מעדעא'ן בעפעהלט מען ניט !

ק ע נ י ג ; אונגליקליכע ! וויא וואגסט דוא ?

מ ע ד ע א ; הע ! הע ! אלטער, דוא זאלכסט מעדעא'ן ניט שרעקען !

ק ע נ י ג ; מיט מיין קעניגליכען סצעפטער וועל איך דיך לערנען געהארכזאם זיין.... ! דער הערשער פון קאלחיס רעדט מיט דיר (ווארפט זיך זיא שלאגען מיט'ן סצעפטער).

א ב ס י ר ט ו ס ; (ערשראקען) זייא ניט בייז אויף איהר, פאטער ! איהר שרעקט מיך ביידע, ווען איהר ווערט בייז.... (לאזט איהם ניט).

ק ע נ י ג ; מיין אונגליקליכער זוהן, מיר ביירע זיינען שוואך און הילפלאז. דיא גריעכען וועלען אונז ביידע ערמארדען, אונזער לאנד קאלחיס בערויבען, דעם הייליגען פליס, דיא עהרע און רוהם פון אונזער פאָלק, וועגנעהמען ! אללע אונגליקען מוזען געשעהן — מעדעא פערלאנגט עס.

א ב ס י ר ט ו ס ; אונז וועלען זיי ערמארדען און מעדעא'ן וועלען זיי צו נעמען ביי אונז.. (וויינט).

ק ע נ י ג ; איין אלטער פאטער און איין שוואכער ברודער האבען קיין ווערט ניט אין מעדעא'ס אויגען — וואס קענען מיר טוהן, אבסירטוס ? זאל געשעהן ! זאל געשעהן !

מ ע ד ע א ; וואס זאל געשעהן ? (שפרינגט אויף) וואס זאל געשעהן ? ניין ! ניין ! קומט צו מיר.... מעדעא ליעבט ניט איהר ברודער ? מעדעא'ס פאטער

האט קיין ווערטה ? (נעמט זיי בּיידען ארום) אָה ! טייערער פון דער וועלט זייט איהר מיר, קיעבער פון מיין לעבען זיינען מיר מיין פאטער און ברודער.....נו ! נו ! אלטער קוק ניט אויף מעדעא׳ן זא בייז.... און דוא, מאַן, וויש אב דיינע טרערען און זיי ניט אזוי שוואך (קרימט זיי) אזוי ? מיר האבען ניט קיין ווערטה אין מעדעא׳ס אויגען ? אהה, איהר נארישע קינדער.. חע ! חע ! אבער, פאטער, דוא פערשטייסט עס ניט.. דוא קענסט עס מיר ניט ערקלערן — וואס פיהלט יעצט מעדעא ? מיין מוטער זאל לעבען, וואלט איך זיא געפרעגט ; וויא האט זיא געפיהלט ווען דוא.. ווען זיא און דוא ? ניין ! ניין !(פערדעקט איהר געזיכט פערשעמט).

קעניג ; יא, אבער דיין מוטער איז טויט, און זעהר גיך וועט אויך טויט זיין דיין פאטער און ברודער, דאס פאָלק פון קאלחיס בערויבט, אונזער לאנד בעגאסען מיט בלוט.

מעדעא ; קאלחיס בערויבט און בעגאסען מיט בלוט ? ווער וועט עס וואגען ? זיי ? דיא פרעמדע ? און וואו איז מיין גיפט, מיין שפיז, מיינע שארפע פייכען ? הע ! הע ! אלטער, מעדעא איז ניט אחהעזא ! מעדעא׳ן קען מען ניט בעצויבערן, מעדעאס מאכט קען ניעמאנד רויבען, מעדעא׳ס הערץ געווינט מען ניט ! ווער איז ער ? וואס דארף ער דא ? ער איז צו אונז געקומען, אונזער רוהע צו שטערן ? בא אונז אין קאלחיס וויל ער הערשען ? אונז וויל ער אונגליקליך מאכען און איך וועל שווייגען ! הא ! הע ! יעריהא ? (לויפט צום טיער) אהער צו מיר אונזערע געסטע ! אהער אונזערע פריינדע ! מעדעא דיא טאכטער, דעם קעניגס, וויל טיילען מיט אייך אייער פרייד און אייער לוסטיגע אונטערהאלטען !

(דיא גריעכען טראגען אריין יאזאנען. מילאַ געהט פריער מיט׳ן שווערד. נאך זיי קומען קאלחיר).

אללע ; עוואן ! עוואיע וואיע ! דיא גריכען זיינען בעטרונקען !

יאזאן ; וויא דער הארן פון הערמעס שאלט דיא שטימע מעדעאס.

קעניג ; אהער אונזער גאסט פריינד, יאזאן ! מילא און אלע פרעמדע (נייגט זיך העפליך).

יאזאן ; (ווענדעט זיך צו מעדעא) שיין איז דיא נעטטין צעטהערא, דיא פריינדין אונד ליעבלינג פון זעאוס, אבער דיא טאכטער איעטעס איז שעהנער. גרויס זינד דיא לענדער פון העללאס, וואו עס רוהען דיא מעכטיגע געטטער, דאך קאלחיס דאס לאנד איז ניט קלענער. (אללע ארגאנאווטען זעצען זיך אויף דיא בּיינקעלאך).

מעדעא: זיין שטיממע בויערט דורך דאס הערץ, זיינע אויגען ציגדען אן דאס בלוט.. געטטער, איז דאס וואהר, דאס יעדע פרוי מוז ווייב און מוטער זיין? מעדעא מוז?..

קעניג: דיא זונן, דער גאטט פון לעבען, האט אונז פערלאזט. דיא נאכט, דיא געטטין פון טויט איז געקומען. זאללען מיר דיזע געטטין בעטען און זיא צו הילפע רופען....

יאזאן: גריעכען רופען גיט צו הילפע דיא העסליכע געטטין פון טויט; זיי צו הילפע קומען דיא שיינע געטטער דעם לעבענס!.. (קאלחירער בעטען ווילד וויא אין ערשטען אקט).

קעניג: יעצט וויין פיר אונזערע פריינדע! (אין אלטאר ברענט א פייעריל דיא גאנצע צייט).

מילא: בארבארען! אייערע געטטער זיינען געוויס טויב געווארען פון אייער ווילדען געשריי, זיי הערען ניט אייער געבעט און וועלען אייך ניט קומען צו הילפע. ארגאנאווטען, זאללען מיר זיי ווייזען, וויא גריעכען בעטטען דיא שוץ און הילפע פון זייערע מעכטיגע געטטער?

ארגאנאווטען: (חאָר) דריי ברידער, דריי געטטער בעהערשען דיא וועלט, דאס איז זעאוס און העדאס און גאטט פאָסעידאָן. פון העללאס דיא פעל־קער בעשיצען זיי שטענדס פון בייזעס, פון שלעכטעס, וואס ווער עס שיקט אן! (שקלאפען ברענגען וויין און בעכער).

קעניג: פריינדע, טרינקט וויין און ערציילט אונז פון אייער לאנגע און וואונדער־ליכע רייזע. (שטיל) מעדעא, האלט בערייט דיין געטליכען גיפט.

מעדעא: ניין! יעצט נאך ניט... שפעטער! (זיי רעדעןביידע שטיל).

יאזאן: (צו איין ארגאנאווט) לויף שנעלל צום שיף און זאג, אללעס זאל בערייט זיין צום אבפאהרען; דיא זעגלען אויפגעצויגען, דער שטייערמאן אויף זיין פלאץ, עס קען זיין היינט נאך, באלד וועלען מיר פערלאזען קאלחיס... (ארגאנאווט אב. לויט) ארגאנאווטען, שלאפט ניט, שטייט אויף דער וואכט! אין קאלחיס איז שרעקליך דיא פינסטערע נאכט....

מילא: (שטיל צו יאזאנען) דוא פערדערד זיי דיא ציין דער ווייקע.... דיא צייט וועט באלד קומען.... פריקסוס, דיין בלוט וועט היינט נאך אבגעוואשען ווערען.... (אלע זיצען).

יאזאן: זאל הערען דער קעניג, דער הערשער פון לאנד, זאל הערען זיין טאכ־טער מעדעא! (טרינקט).

אבסירטוס: איא ווען ער רעדט איז אקוראט וויא מע גלעט מיטן האנד און מע קיצעלט? ....

יאזאן: יא קעניג, וואונדערליך און זאנדערבאר איז אונזער לאנגע רייזע. אונזער שיף ארגא האט פילע וואסערן דורכנעשניטען, פיעל אינזלען בעזוכט, פיעל שטורמס איבערגעטראגען. איין־אויגינע געטטערס קינדער, וועלכע רופען זיך ציקלאפען, האבען אונז געוואלט דעם וועג קיין קאלחים פערצאמען— מיר, ארגאנאווטען, האבען זיי בעזיעגט.. שרעקליכע טיטאנען האבען אונזפערפאלגט — מיר האבען דאך נעשטרעבט קיין קאלחים. שיינע וואסער־נימפען, וועלכע רופען זיך סירענען, האבען אונז געזוכט מיט זייער צויבערישען געזאנג פערנאררען אין דער וואסער - טיעפע — מיר האבען זיי בעקעמפפט!..

מעדעא: דער מאן איז א גאטט און דיזער גאטט איז איין מאן!....

יאזאן: אה! ווען צווישען דיא סירענען זאל איין מעדעא זיין, דאן וואלט יאזאן זיך מיט פריידע אין אבגרונד געשטירצט.

מעדעא: זיינע רעד בעטויבען וויא דאס רוישען פון וואלד, וויא דאס ברויזען פון וועללען....

מילא: (א פארט) זיא צעהלט זיינע ווערטער.. אך! ווען איך זאל אבער זיין אביסעל יונגער....

אבסירטוס: איא מע דארף קענען אזעלכע זאכען אויסטראכטען?

קעניג: דיא בעכערס זאלען זיין פול, אונזערע געסט זאלען לוסטיג זיין און טרינקען. (שטיל) מעדעא, דיא גינסטיגע צייט געהט פערביי.. (זיי רעדען שטיל).

מעדעא: נאך ניט, פאטער.... מיין הערץ וועט מיר זאגען, ווען דיא גינסטיגע צייט וועט קומען.

מילא: (שטיל) יעצט איז דיא צייט. איך האב קיין געדולד מעהר.... עס איז דונקעל און זיי זיינען ניט פארבערייטעט.... איך וועל צושטיקען דעם אלטען בארבאר און דוא שנייד דיא איבריגע....

יאזאן: טס.... באלד, אבער, מילא, פארזיכטיג מיט מיין שיינע נימפע....

מילא: פערלאז זיך שוין אויף מיר.... (טרינקט).

יאזאן: (לויט) וויא צוויי לייכטענדע שטערען שיינען מיר יעצט אין דער דונקעלהייט צוויי אויגען. דיזע צוויי שטערען האבען אונז געפירט צו דיא ברעגען פון גרויסען לאנד קאלחים. אה! איהר הימלישע שטערען, בעלייכטעט מיר דעם וועג פון מיין לעבען און פירט מיך צום ברעג פון מיין גליק (רעדט שטיל מיט מילא).

מ ע ד ע א ; ווערטער זיינען נאַר א שוואכער אבקלאַנג פון אונזערע געפיהלע....
אה ! וויא שטארק פיהלט ער, ווען זאַגאר זיינע ווערטער זיינען קרעפטיג וויא ריעזען, מעכטיג וויא שטורמס, וויא בליצען ! ....
ק ע נ י ג ; טרינקט, פריינדע, און זייט לוסטיג.
מ י ל א ; יא מעכטיגער, גרויסער, פיינער הערשער, באלד וועט דא לוסטיג זיין..
י א ז א ן ; פאַרזיכטיג, מילא. דער בארבאר וועט מערקען.
מ י ל א ; עי! גענוג! ארגאנאווטען, נאָך מיר !.. אלטער בארבאר, וואו איז דער גאָלדערנע פליס ? דער פליט וואו איז ? (ווארפט אום דעם קעניג, האַלט דעם שווערט געגען זיין ברוסט) רעד, אדער דוא שטארבסט ! (א בעוועגונג).
י א ז א ן ; דיא קינדער דער נאכט זאָלען שטארבען אין דער נאכט ! (פעכט מיט זיין שווערט, קאַלחיער פאַלען און לויפען. ארגאנאווטען נאך זיי מיט דיא שווערדען)
מ ע ד ע א ; (איין אויגענבליק איבערראשט, דער קעניג ראנגעלט זיך).
א ב ס י ר ט ו ס ; מעדעא, דער טויט קומט.... מעדעא, מיר זיינען אללע פערלאָרען..
מ ע ד ע א ; הע! הע! וואס איז דאָס? מארד און פערראטה? מילב, וואוהין קריכסט דוא ? (שטויסט מילא און רייסט ארויס זיין שווערד) צוריק, אונריינע גריעכען ! (ווארפט זיך צו יאזאנען). קאַלחירער, צוריק ! מעדעא איז דא ! (שלאגט ארויס דעם שווערד פון יאזאנס האנד ווילד און פלינק) פרעמדער, דיא נאכט ברענגט דיר דעם טויט!..
ק א ל ח י ר ע ר ; האהעהא ! יעריהא ! (קומען צוריק, ארגאנאווטען טרעטען אב).
מ ע ד ע א ; בעשיצע דיך, שטאלצער גריעך !
י א ז א ן ; גריעכען שטרייטען ניט מיט פרויען.
מ ע ד ע א ; מעדעא וויל שטרייטען זאָגאר מיט איין גריעך !
י א ז א ן ; (לייגט צונויף דיא הענט און פערנייגט זיין קאָפּ) שטארבען פון דיין האנד איז יאָזאנס גרעסטעס גליק.
מ ע ד ע א ; דוא ווילסט ניט מיט מיר שטרייטען ? דוא רעכענסט פיר איין גליק פון מעדעאס האנד צו שטארבען ? גוט, דיזען גליק וועט דיר מעדעא פערשאפען אהן שטרייט.... נעם דיין שווערט; קיין פרעמדעס לאנד דארף דאך איין גריעך אהן א שווערד זעהען.... הע ! הע ! אללעס פערביי.. אללעס פערגעסען ! אונזערע געסט זייט איהר און בעשיצט דארפט איהר זיין אונטער אונזער דאך.... געסט זייט איהר, און וויא פריינדע מוזען מיר אייך בעהאנדלען.... יא ! יא ! וויא גוטע, טרייע פריינדע.... עי ! שקלאפען, אהער דיא

קרוגען מיט וויין! פון מעדעאס האנד זאָל יעדער גאסט זיין בעכער ערהאַלטען..
הא! העי! יערריהא! מעדעא אליין וועט איהרע געסט בעווירטהען, מעדעא
וועט דיא גריעכען טראַקטירען (שקלאפען דערלאנגען איהר א קרוג, זיא שיט
אריין גיפט, גיסט וויין אין בעכערס און טראגט צו יעדען בעזונדער).

קעניג; אין הימעל האבען שוין זיך לאנג אנגעצונדען דיא שטערען, דיא בע־
לייכטער דער נאכט, זאָל מען אָנצינדען אויף פייער אין דעם הויז פון איעטעס
(איין קאלחירער נעמט פייער פון אלטאר און צינדעט אן ביידע מנורת) מיין זוהן,
די געטטער האבען אונז צוריק געקערט אונזער מעדעא.

אבסירטוס; יא, אויב ער וועט נאָר מעהר ניט רעדען.

מילא; (נעמט פון מעדעאס האנד דעם בעכער) בארבארען, דאָס, וואָס איהרפער־
געסט באלד, וואס פריהער איז געווען און ווערט באלד ווידער גוטע ברידער,
דאס געפעלט מיר.

מעדעא: עס געפעלט דיר? יא, אלטער, פערגעסען! דיא בארבארען האבען
אללעס פערגעסען.... איהר זייט ניט קיין בארבארען און איהר וועט אויף
באלד אללעס פערגעסען... מעדאעס געטראנק ברענגט רוהע און פערגעסענ־
הייט. טרינקט, געסט! טרינקט, פריינדע! (אייניגע ארגאנאווטען טרינקען).

מילא; חאפט ניט! יאזאן, אונזער פיהרער, דארף טרינקען.. דער באָק טרינקט
פריהער און דאן טרינקען דיא שאָף.

יאזאן; (טרויעריג) איך בעוואונדערע דיך, געטטין דער נאכט. מעדעא, ניע האט
מיך איינע פרוי זאָ בעצויבערט. קיין ראכע, קיינע העלדענטהאטען האבען
יעצט פלאץ אין מיין ברוסט. איך האב יעצט נור איין שטרעבונג—איך
שטרעב נאך דיר! איך האב נור איין פערלאנג—דיך פערלאנג איך, מעדעא!

מעדעא; (זעצט זיך אן א זייט) טרינק, אָה, טרינק, זאָ לאנג מעדעא הערט ניט
אויף מעדעא צו זיין!..

יאזאן; ארגאנאווטען, איך טרינק מיין בעכער צו עהרען אונזער ווירטהין און
צויבערין, זאָל אייער פריידענס געשריי דריי מאל ערשאללען!

ארגאנאווטען; עוואן עוואָיע! עוואן עוואָיע! עוואן עוואָיע!

קעניג; מעדעא. דוא ביזט מיין געליבטעס קינד, מיין פרייד, מיין שטיצע,
מיין טראָהן־ערפאָלגערין. (מעדעא לאזט ניט אראפּ איהר בליק פון יאזאנען).

יאזאן: יעצט טרינק איך דעם געטליכען פיאל, וועלכען איהרע הענד האבען
מיר דערלאנגט. דאס געטטער־געטראנק נעקטאר איז דאס, וועלכען דיא
געטטער געניסען אויפ'ן הערליכען בארג אָלימפּוס... (טראגט צו דעם בעכער
צו דיא ליפּען).

מ ע ד ע א : (א ווילדען שפרונג צו איהם) האלט! טרינק ניט! (שלאגט ארויס דעם בעכער פון זיינע הענד) דעם טויט ברענגט דיר דיזעס געטראנק! מיט גיפט איז צומישט פון דיא בעכער דער וויין!..

ק ע נ י ג : אונגליקליכע! נידערטרעכטיגע פעררעטעריז, וואס האסט דוא געטהן?

א ב ס י ר ט ו ס : א יא, אז ער רעדט קען מען ניט?.... (איניגע ארגאנאווטען, וועלכע האבען שוין געטרונקען שרייען: מיר זיינען פערגיפטעט פערגיפטעט זיי פא־לען אללע ווארפען זייערע בעכערס)

מ י ל א : מיט גיפט טראקטירען? פוי! שאנדע! דאס קענען נאר בארבארען... (ווארפט זיין בעכער) אייער גליק איז, וואס איך בין ניט א ביסעל יונגער.

ק ע נ י ג : ביזט דוא מיין טאכטער? ביזט דוא מיין קינד? ביזט דוא איין קאל־חירין יעצט?

י א ז א ן (צו מעדעאן, וועלכע שטייט ערשראקען און פערשעהמט) צוויי מאל אונזערע וואהלטהעטערין און רעטערין!... דוא האסט מיין לעבען גערעטעט — מיין לעבען געהער דיר, קום אהער! ווארום שטעהסט דוא פון דער וויטען ער־שראקען און פערשעהמט? מיינע זאלסט דוא זיין! מיר זאלסט דוא געהע־רען! (אומארמט זיא)

ק ע נ י ג : אונפערשעמטע פערברעכערין!...

מ ע ד ע א : זיינע ארעמס זיינען קעטען פון פייער! זיינע אויגען זיינען דיא שטראה־לען דער זונן! זיינע ווערטער דיא בליצען פון הימעל! מיין הערץ האט זיך יעצט אבגעשטעלט און מיין בלוט ברענט. פאטער, דיינע רעד, דיין צארן, דיין פלוך זאגאר קענען יעצט ניט ווירקען... איך פערשטיי אליין ניט, וואס איך פיהל יעצט... אה! איז דאס וואהנזינן, דאן איז מיין וואהנזינן גרויס און פירכטערליך וויא דאס שטורמענדע מעער! איז דאס ליעבע, דאן איז מיין ליעבע שטארקער פון דיא געטטערס מאכט! גריעך! מאן! יאזאן! גאט! דוא האסט מיין הערץ געוואונען!.. ניט אחהעזא, מעדעא בין איך און דוא האסט מיין הערץ דאך געוואונען... יא! עס איז וואהר... איך ליעב! אה! איך ליעב דיך!...

פארהאנג.

דריטטער אקט.

דער וואלד פון דער „עוויגער נאכט“ דיא זונן געהט אויף. מילא און גריעכען קומען בעוואפענט. זיי זינגען.

חארארגאנאוטען: דיא זונן האט ערוואכט,
זיא שיקט אונז אהער איהרע שטראהלען.
פערשוואונדען איז דיא נאכט.
מיט פרייד זאל דאס ליעד דא ערשאללען! העליאס! העליאס! העליאס
פינסטערניס געה!
— עס קומט יעצט דאס ליכט און דאס לעבען
מיט פריידענס געשריי
נעמט גריעכע', וואס העליאס ווערט געבען! העליאס, העליאס, העליאס.

מילא; דיא ווילדע בארבארען וועלען לאנג געדענקען דיזע נאכט. אונז, גריעכען, האבען זיי געוואלט נעמען אין געפענגניס! אי! האב איך געשניטען. אהין און אהער! רעכטס און לינקס! ארויף, און אראפ! אין דער ענג, אין דער ברייט! געהקט וויא אין קרויט! יעצט איז דיא ליכטיגע זונן געקומען און זיי וועלען שוין ניט וואגען אונז צו פערפאלגען ווייל זיי זיינען דאך קינדער פון דער פינסטערער נאכט חע! זעהט מיין שווערד. איך האב געוויס ניט ווענינער פון זיעבען צעהענדלינג בארבארען צוברָאקט אויף שטיקלאך, און מעדעא איז אויך ביי אונז.

איינער; נאך וואס איינענטליך דארפען מיר זייער ווילדע פרינצעסין?

מילא; מיר, איינענטליך, דארפען זיא ניט, אבער יאזאן דארף זיא. שפעטער וועלען מיר זאגען; בארבארען, גיט אונז דעם גאלדענעם פליס און נעמט אייך דיא שווארצע מעדעא.

איינער; נאך דער היינטיגער נאכט וועט שוין דיא שווארצע ניט וועלען גיין.

מילא; יא, יאזאן איז יעצט מיט איהר אליין דארט און איך וועט זיך, אז ער דענקט איצט פון דער שווארצער מעדעא מעהר וויא פון דעם הייליגען פליס — דאס איז אבער נאר היינט, מארגען וועט שוין זיין פונקט פערקערט (אלע לאכען) אויב דיא בארבארין וועט ניט וועלען גיין צוריק, וועלען מיר זיא פיהרען (א גערוויש) א הא, יאזאן קומט אהער מיט מעדעא׳ן

קומט, עס איז ליכטיג און יאזאן דארף מעהר קיינע וועכטער.... קומט.
העליאס האט בעלייכטעט דעם וואלד.

אללע; (געהן) העליאס! העליאס! (אב מיט געזאנג).

מילא; (קוקט זיך ארום) אַי! פאר וואס בין איך אזוי גיך אלט געווארען! (אב)

(אין וואלד ווערט נאך ליכטיגער, פייגעלאך צוויטשירען. יאזאן קומט מיט מעדעאן)

מעדעא; קוק אויף מיר! אט אזוי! וואס איז מיט דיר? ערשט ניט לאנג האבען דיינע אויגען געברענט מיט פייער, דיין געזיכט האט געשיינט מיט פרייד און גליק, און יעצט זעהט אויס דיין געזיכט טרויעריג און דאס פייער פון דיינע אויגען איז אויסגעלאשען געווארען. יאזאן, דיא ליעבע דארף ניט מיעד ווערען.

יאזאן; קינד, דאס איז ניט מיין שולד. אלס געליבטע זיינען מיר געטטער און אלס מעננער זיינען מיר נור מענשען.

מעדעא; איך פערשטייא ניט, וואס דוא זאגסט.. אבער פיהלסט דוא דיך ניט פאלקאמען גליקליך נאך דיזער הייליגער נאכט? נאך דער נאכט וועלכע האט אונז אויף עוויג פעראייניגט?

יאזאן: יא, מעדעא, אבער דאך איך קען ניט פערגעסען, דאס דיזע פינסטערע נאכט האט אונז פעראייניגט מיט שווערט און מיט בלוט..

מעדעא; טייער איז דיא ליעבע, וועלכע ווערט פאר בלוט געקויפט. מעדעאס ליעבע קויפט מען ניט פאר וואסער....

יאזאן; (פערטראכט) דארט, אונטער דיא בלאע הימלען פון מיין פאטערלאנד, וואלט מען אונז פעראייניגט אין א הערליכען טעמפעל, ביי איין אלטאר מיט בלומען.

מעדעא; דיא שענסטע בלומען בליהען אין מיין הערץ, דא איז דער אלטאר בייא וועלכען מיר זיינען פעראייניגט געווארען. און וואו ניבט עס אין דיין פאטערלאנד זא איין הערליכער טעמפעל וויא דיזער אלטער וואלד, וועלכער איז געבויט פון דיא געטטער אליין? הערסט, יאזאן? דאס פרעליכע געזאנג פון דיא פויגעלאך, דאס וויספערען פון דיא בלעטער, דאס וועהען פון ווינטעלע, וועלכעס קומט יעצט פון דיא הויכע בערג,— אללעס, אללעס זאגט דיר, מעדעא איז דיינע, מעדעא ליעבט דיך, מעדעא געהערט דיר (ווילד) מאן, איך וועל דיך דערשטיקען אין מיינע ארעמס!

יאזאן; (לײדענשאפטליך) אה! מעדעא, נור פיר דיין ליעבען אליין פערדיענסט דוא שוין געליעבט צו זיין, ניט אומזאנסט רופט מען דיך דיא געטטין

דער נאכט. וויא דיא נאכט ביזט דוא ליידענשאפטליך, וויא דיא פינס־טערניס — געהיימניספאל אונד אונבעגרייפליך.

מעדעא; און דוא ביסט רייצענד וויא דיא זונן. עס גיעבט יעצט ניט מע־דעא בעזאנדער און יאזאן בעזונדער. מירביידע זיינען איינס. מיר זיינען פיר עוויג צוזאמענגעשמידעט, צוזאמענגעגאסען... אי! יאזאן מיר איז גוט.

יאזאן: יא, אבער וועסט דוא שפעטער ניט בערייהען, וואס יעצט איז געשעהן?

מעדעא: שפעטער? איך וויים יעצט נור איינס — איך ליעבע יאזאנען...

יאזאן; פערגעס אבער ניט, דוא וועסט מיט מיר מוזען געהן אין פרעמדע, ווייטע לענדער....

מעדעא: ווארום ניט? געהט דען ניט מיט מיר יאזאן?

יאזאן: דוא וועסט פערלאזען דיין הײמאטה?

מעדעא: דיא היימאטה פון איין אפרויא איז דארט, וואו איהרגעליבטער איז.

יאזאן: און דוא וועסט גענוג בעשלאסענהייט האבען פון דיין פאטערס טראהן זיך ענטזאגען?

מעדעא: דער הערליכסטער טראהן פון א וייב איז דארט וואו עס רעגירט דער קעניג פון איהר הערצען,־רער הערישער, וועלכער קען אים געבען גליק און פריידע — אה, יאזאן, יעצט פערשטיי איך, ווארום איך האב דיך פיר איין גאט גערעכענט. דאס האט דיא ליעבע דיך פערגעטערט. איך ליעבע דיך ניט דערפאר, ווייל דוא ביסט א גאטט — ניין! פערקערט, דוא ביסט איין גאטט נור דערפאר ווייל איך ליעבע דיך! דיא ליעבע, וועלכע פערוואנדעלט ניט דעם געליבטען אין איין גאטט, איז קיין ליעבע ניט און דער גאטט וואס קען ניט אזוי געליעבט זיין, איז קיין גאטט ניט! (ער אומארמט זיא, מעדעא רייסט זיך ארויס שטיפענדיג) קום, יאזאן, פיהר מיך אין דיין לאנד! הייס אויפהויבען דיא שווערע אנקער, בעפעהל אויפציהען דיא ווייסע זעגעל. איך וויל אהין אין דער אונבעקאנטע ווייטע! איך וויל אהין אין אפענעם מעער! הא העי! יעריהא! יעהו!..(אַ הארן)

יאזאן; אה, מיין ווילדע געליבטע! עס גיבט צווישען פרויען קיינע צווייטע מעדעא, און דארום ווער נאך יאזאן ניע זא געליעבט. דיין ליעבע ברענט, בעצויבערט און שרעקט... יא! מיט מיר, מעדעא, וועסט דוא געהן אין מיין פאטערלאנד, מיט מיר טיילען מיין רוהם און לאבערען.. מיט מיר

מיט יאזאנען האנד ביי האנד!.. אבער יאזאן סערט ניט צוריק אהן דעם גאָלדענעם פליס.

מעדעא: דוא האסט מעדעאן, זאל קאלחיס האבען דעם היילינגען פליס.

יאזאן; מעדעא'ן האב איך און דעם פליס מוז האבען מיין פאטערלאנד!.. קום איך צוריק מיט'ן היילינגען פליס, דאן וועלען אונזערע דיכטער פון מיר ליעדער זינגען, אונזערע בעריהמטע רעדנער וועלען מיך מיט דיפיראמבען בעגריסען, אונזערע פרויען וועלען קריינען מיין קאפּ מיט קראנצען, דאס פאלק וועט מיך רופען: העלד און וואהלטהעטער! ווילסט דוא דען ניט יאזאן זאל אזוי געהערט זיין?..

מעדעא; איך? איך וויל גאר ניט... איך פיהל מיך גליקליך, נור, ווען אללעס וואס יאזאן פערלאנגט ווערט ערפילעט.

יאזאן; עס ניעבט קיין גרעסער גליק, וויא צו זיין בעריהמט און געעהרט!

מעדעא: דאס גרעסטע גליק איז — ליעבען און געליבט זיין. (אומארמט איהם)

יאזאן; אך! קום איך אבער אן דעם געווינשטען פליס, דאן איז מיין קאפּ בעדעקט מיט שאנדע און שמאך. יאזאן איז פעראכטעט און פערשפאטעט.

מעדעא; (ווילד) וואס? זאללען זיי נור וואגען! (בעדענקט זיך) יאזאן קעהרט צוריק נאך זיין פאטערלאנד מיט'ן גאלדענעם פליס.

יאזאן: אה! גרויסער צעאוס, קען עס מעגליך זיין?

מעדעא; יאזאן קערט צוריק מיט'ן גאלדענעם פליס....

יאזאן; אבער, מעדעא, מיין געליעבטע מעדעא, וויא ווערסט דוא דאס קענען.. ווען.. ווען..

מעדעא: מיט'ן פליס קערסט דוא צוריק נאך דיין פאטערלאנד (צווייטער סיגנאל. מילא און גריעכען קומען, מעדעא בלייבט שטיל)

מילא; נאך ניט גענוג, יאזאן? אי! ווען איך בין געווען יונגער.. קום א הער — דער בארבארינס פאטער האט געשיקט זיינע פאָרשטייער צו אונז אין לאגער. ער פרעגט; וויפיעל דארף ער בעצאהלען פיר זיין טאכטער'ס פרייהייט? איך זאג; זאל ער געבען דעם פליס און נעמען דיא טאכטער.

יאזאן; זיין טאכטער? ניין! זיין טאכטער בלייבט מיט יאזאנען.

מילא: וואס? ביז יעצט נאך פערליעבט? גוט, מע קען ווארטען ביז מארגען.. אין יעדען פאל קום, דיא בארבארען ווילען דיך זעהן און מיט דיר שפרעכען..

יאזאן; מעדעא, וויכטיגע אנגעלעגענהייטען רופען מיך אין לאגער. איך געה און קום באלד ווידער. (קושט זיא) ערשט געוועזן ווילד וויא א שטורם און שוין שטיל און פערטראכט וויא דיא נאכט. עס איז לייכטער אין גרויסען טיפען אקעאן געפינען דעם ריכטיגען וועג נאך דיא שטערען, וויא צו געפינען, בעגרייפען און פערשטיין, וואס עס איז געצייכענט אינם הערצען פון א פרוי.... אבער דאס אונבעגרייפליכע, דאס אונפערשטענדיגע ציהט אונז און בעצויבערט.. מילא, ניע וואר נאך יאזאן זא געליבט!

מילא; און איך האב געמיינט, ער וועט זאגען; ניע האט יאזאן זא געליבט. אי! פאר וואס האבען מיך דיא געטטער אזוי גיך אלט געמאכט? (ביידע אב).

מעדעא: איך האב מיך געשעמט פיר'ן אלטער הערויס צו צייגען מיין פרייד און מיין גליק. ע ע! ווען איך זאל האבען קראפט גענוג, וואלט איך געריסען דיא בוימער מיט דיא וואורצלען און געווארפען זיי ביז דיא וואלקענס! דיא הויכע בערג פון קאלחיס וואלט איך הערונטער געשמיסען און טיעפען מעער! (הערט זיך צו וויא פויגעלאך זינגען) זיי זינגען? (זאנפט) אך, ווארום קען איך ניט זינגען וויא דיא פויגלען דא אין וואלד? צום ערשטען מאל אין מיין לעבען זעה איך, וויא שוין זיינען דיא גרינע צווייגען, וויא ליכטיג און קלאהר דיא שטראהלען דער זונן. איך האב עס יעצט בעמערקט, מיר איז גוט.... (פערטראכט זיך) מעדעא איז לוסטיג דארט אינ'ם קעניג'ס פאלאסט איז יעצט טרויעריג און שטיל. דער אלטער קעניג איז פערזארגט און מיין שוואכער ברודער.... וואס טהוט יעצט אבסירטוס? (גארא און אבסירטוס קומען) אבסירטוס! מיין גארא! הא העי! ווען מעדעא פערלאנגט צו זעהן, דיא מוזען דא זיין (לויפט צו זיי)

גארא; אה, מעדעא, מעדעא, וואס איז מיט דיר געשעהן?

מעדעא; איך ליעבע ...

גארא; דיא בעריהמטעסטע פרינצעסין אין דער וועלט זאל זיך אזוי ערנידעריגען!..

מעדעא; גארא, מיר איז גוט....

גארא; אנטלויפען ביי גאכט מיט א פרעמדען....

מעדעא; גארא, ווען מע האט ליעב, ווערט פון פרעמדעס — אייגענעס.

אבסירטוס? דער פאטער מיינט געוויס, איך שלאף נאך און מיר האבען זיך ביידע נאך פארטאג ארויסגעגנבעט. מעדעא, א יא דוא וועסט זיך ניט אומקערען מיט אונז א היים?

מ ע ד ע א ; מיין היים איז בא איהם.

א ב ס י ר ט ו ס ; אונזער אלטער פאטער ווײנט, גארא ווײנט און איך בין אזוי אונגליקליך אהן דיר..מעדעא, איך בין דיר איצט שוין א פרעמדער ? דוא ביזט שוין ניט אונזערע מעהר ? (טרערין שטיקען איהם)

מ ע ד ע א ; (טרויעריג) איך בין ניט שולדיג, אבסירטוס. איך בין ניט שולדיג.. איך בין ניט אייערע, איך בין אויך ניט מיינע, מעדעא געהערט ניט מעהר צו מיר, אבער דער פאר געהערט מיר יאזאן, נארר דוא, קענסט דוא בע־רעכנען, וויפיעל. איך האב געוואונען אין דעם וואס איך האב פער־לארען ?

ג א ר א ; קינד, דער גריעך האט דיין זינן גערויבט. בעדענקע דיך ! זעה, איך פאל צו דיינע פיס, איך בעגים לעבען דיר דיא ערד מיט מיינע טרערען. וואס ווילסט דוא טהון ? דוא ווילסט גיין אין א פרעמד לאנד צו פרעמדע מענשען ? דוא קענסט ניט זייערע זיטטען, ווייסט ניט זייער לעבענס—ארט .... אליין וועסט דוא דארט זיין.. און ווען דיר וועט זיין שווער, ווען וועסט דוא רופען צוהילפע ?

מ ע ד ע א ; ניט אליין — מיט איהם וועל איך זיין, אה ; דוא ביזט צו אלט, דוא פערשטייסט עס ניט. וואס זאגסט דוא ? וועמען וועל איך רופען צו הילפע ? חע ! חע ! און וואו איז מעדעא ? מעדעא וועט מיך צו הילפע קומען !

א ב ס י ר ט ו ס ; א יא איך האב געוואוסט, אז מעדעא'ן איז שווער איבער צו שפארען ? איך האב געטראכט, איך וועל גיין אהער. וועלען מיר דיא פרעמדע טרעפען — זאללען זיי מיך טויטען, וועל איך מעדעא'ן געפינען וועל איך זיא בעטען, זיא זאל מיר געבען אזא גראז, איך זאל ניט לעבען מעהר. איך וויל שטארבען, מיין הערץ זאל ניט פיהלען, אז מעדעא איז אוועק פון אונז און מיינע אויגען זאלען ניט זעהן דעם אלטען פאטערס טרערען.

מ ע ד ע א ! דוא זאלסט שטארבען ? אבסירטוס, מיין ברודער.. (דריקט איהם צו איהר ברוסט) ניין ! ניין ! דוא דארפסט לעבען, דוא דארפסט גליקליך זיין ! אללע דארפען גליקליך זיין, ווען מעדעא איז גליקליך....

ג א ר א : צוזאמען זייט איהר געבוירען און ערצויגען געווארען, צו זאמען האט איהר אייער גאנצען לעבען פערבראכט. ער איז שוואך.... ער וועט ניט קענען לעבען אהן דיר.

א ב ס י ר ט ו ס ; קום מיט אונז מעדעא ! קום מיט אונז. (ער וויינט, זיא פאלט אויף זיינע שולטער און וויינט אויך.)

מ ע ד ע א ; (וויינענדיג) ניין! איך וועל ניט גיין מיט איך (טראכט איין אויגענבליק) אבער איהר וועט גיין מיט מיר ! (ענטשקאסען)

ב י י ד ע ; וואס ? וואס זאגסט דוא ?

מ ע ד ע א : איך זאג ; איהר וועטביידע גיין מיט מיר. איך זאג עס, מעדעא זאגט עס....

ג א ר א ; איך ? ! ...

מ ע ד ע א ; יא! דוא און ער, ביידע. (א גערויש, גריעכען קומען פון אלע זייטען, נאכדעם מילא און יאזאן)

מ י ל א ; יא, איהר זייט גערעכט — זיי זיינען דא, זיי זיינען דא. יעצט וועט דער אלטער בארבאר אונז געוויס געבען דעם גאלדענעם פליס.. מיר האבען ביידע זיינע קינדער. נעמט זיי אין געפענגניס! נעמט זיי, בינדעט זיי, היטעט זיי ! (גריעכען ווילען נעמען אבסירטוס און גארא)

מע ד ע א; (רוהיג) אלטער, דעם קעניגאיעטעס קינדער נעמט מען ניט אין געפענגניס. פארט ! (גריעכען טרעטען אב) יאזאן, דאס איז מעדעא׳ס ברודער.

י א ז א ן ; מעדעא, דוא פערשטייסט ניט דיא קריעגס געזעטצע, דיין ברודער וועט נור איין פפאנד זיין ביז דיין פאטער וועט איינינע אונזערע פארדערונגען בעפריעדיגען, קיין בייזעס וועט איהם געשעהן.

מ י ל א ; זאל דער אלטער בארבאר אונז געבען דעם פליס און מיר וועלען בעפרייען איך ביידען פון געפענגניס.

מ ע ד ע א ; יאזאן, דוא דארפסט קיינע קריעגס געזעטצע און קיינע פפאנדען — דוא האסט מעדעאס ווארט, ער, דער אלטער, פערשטייט עס ניט, דוא אבער דארפסט עס פיהלען. (צו מילא) ווען ווילסט דוא בעפרייען, דוא אלטער האן ? איהם דארפסט ·דוא ניט בעפרייען ווייל דוא האסט איהם ניט געפאנגען. מיך קענסט דוא ניט בעפרייען, ווייל איך וויל געפאנגען זיין. גריעכען. מעדעא גיט אייך דעם גאלדענעם פליס, ווייל איהר ערלויבט איהר אין געפענגניס בלייבען.... יאזאן ווינשט דעם פליס האבען און זיין פערלאנג זאל ערפילט ווערען.. גיי צוריק, אבסירטוס, און גריס מיין פאטער, דעם גרויסען קעניג פון קאלחיס.. גייט, מיר וועלען אונז נאך זעהען.. פארט פון וועג! מעדעאס ברודערקערט צוריק אין זיין קעניגליכען פאלאסט! (שטרעקט אויס איהר האנד. אבסירטוס און גארא געהען).

יאזאן; מעכטיג, וויא איינע געטטין. ווילד, וויא איין טיגער. שטאלץ, וויא איין קעניגין און געהארכזאם וויא איינע שקלאפין!.... (מילא רעדט שטיל צו דיא גריעכען. פארהאנג פאלט פון פארענט).

פערוואנדלונג.

(דער הערויסגאנג פון וואלד. אחהעזא קומט געקליידעט אין רייזע קליידער, טראגט אויף זיך א פעקיל מיט זאכען).

אחהעזא: איין בעקאנטער וועג.... מיט דיזען וועג בין איך געגאנגען יענע נאכט און מיין הערץ האט געציטטערט פון פרייד און שרעק.... יעצט פיהל איך קיין שרעק און קיין פרייד.. וויא שנעלל איז פאָראיבער דער וואונדערבארער טרוים.. איין מאל, נאך איין מאל איהם זעהען און דאן פערלאזען דיזען פלאץ אויף עוויג.. ניע וועל איך זיך אומקערען אהער, ניע וועל איך דא זיין. (פערטראכט זיך. א גערויש) אהא! מע געהט, איך וויל ניט, מע זאל מיך דא בעמערקען (שנעלל אב. גארא און אבסירטוס קומען.)

אבסירטוס: לויף ניט אזוי, גארא, איך האב ניט קיין כח..(אטהעמט שווער).

גארא: אויף מיר א מאנוביל! דאס איז יא וויא מע זאגט: איינעם געבען דיא געטטער צו פיעל, דעם אנדערען צו ווענינ.... קום, קום!

אבסירטוס: ניין, איך מוז מיך צוזעצען, מיר איז שווער (זעצט זיך אויף א האלץ)

גארא: אהין ביזט דוא דאך געלאפען און געשפרונגען וויא א ציעג.

אבסירטוס: אהין? גארא, דארט איז דאך מעדעא. און צוריק ווען מיר וועלען קומען, וועמען וועלען מיר טרעפען? מעדעא איז ניטא דארט און עס איז גלייך וויא אללע זיינען אויסגעשטארבען; שטיל, קאלט, פינסטער און אונמוטהיג. א יא עס איז בעסער צו שטארבען, וויא צו לעבען אהן מעדעא׳ן?

גארא: יא, קינד, ביזט גערעכט. זיא האט אונז געגעבען פרייד, מוטה, לעבען און אהן איהר איז אללעס אזוי וויא טויט און וויסט. אבער, אבסירטוס, אונזער ליעבע און איבערגעבענהייט האט זיא געווארפען צו דעם געמיינעם גרעקס פיס. קום, קום שנעללער!

אבסירטוס: וואס איילסט דוא דיך אזוי? וואס וועסט דוא פערשפעטיגען?

גארא: קום, דא איז געפעהרליך צו בלייבען—דיא העסליכע גריעכען זיינען צו נאהענט.

אבסירטוס: זיי האבען דאך אונז ערלויבט צוריק קעהרען אן פריעדען..

מילא; נאך ניט פערשפעטיגט.. נעמט דעם יונגען בארבאר!.... (גריעכען רינ־גלען זיי ארום).

גארא: זיי זיינען צו גרויסע חכמים.. און דיא צו גרויסע חכמים מיינען ניט, וואס זיי זאגען.... (אחהעזא בעווייזט זיך).

אבסירטוס: אבער א יא, מעדעא מיינט וואס זיא זאגט? אי, גארא, זיא וועט זיך שוין ניט אומקערען צו אונז.

גארא: ע! זיא וועט קומען. דער נידערטרעכטיגער גרעק וועט זיא באלד פער־לאזען, וויא ער האט פערלאזט דיא אונגליקליכע אחהעזא (אחהעזא טרעט ארויף) זעהסט, ניט אומזיסט האב איך זיא דערמאנט.

אבסירטוס: וואוהין געהסט דוא דאס, אחהעזא?

אחהעזא: (טרויריג) איך? איך גיי אין דיא בערג. וועט מיר מיין שעפער פער־געבען, וועל איך בלייבען זיין עוויגע דיענסט און אויב ניט, וועל איך ארויפ־קלעטערען הויך, הויך, וואן עס ליעגט שניי און עס איז קאלט און איך וועל דארט שטארבען — מיר איז אללעס איינס. לעבע וואהל, גוטער פרינץ (קישט זיין האנד) זיי געזונד, גארא. וועט איהר אמאל זעהען מעדעאן, זאגט איהר: אחהעזא ווינשט איהר גליקליך זיין... אבער ער, איך וויים ניט, אויב ער וועט זיא גליקליך מאכען.... מיינסט דוא ניט, גארא, דאס דיא וועלכע מע רעכענט פאר זעהער גרויסע, קענען סיין גליק דעם צווייטען געבען? לעבעט וואהל! איך וויים, מיינע טרערען און שמערץ וועט מען גיך פערגע־סען, פון מעדעא'ן אבער וועט לאנג, לאנג רעדען דיא גאנצע וועלט.... (מיט טרערען) אונז, אונגליקליכע, פערגעסט מען גיך, אבער אזעלכע וויא מע־דעא פערגעסט מען ניט. לעבעט וואהל! (אב).

אבסירטוס: איך זאל זיין א שטארקער העלד, וואלט איך געזעהען קיין פרוי זאל ניט וויינען און־ניט ליידען.

גארא; יא, דוא זאגסט עס, ווייל דוא ביזט קיין העלד ..אה, איהר זייט אללע גוטע.. קום, דער אלטער קעניג זארגט זיך שוין וועגען דיר (פיהרט איהם).

אבסירטוס; וויא אזוי קען עס מעדעא א פרעמדען אזוי ליעבען? (זיי געהען).

גארא; דוא זאלסט זיין א שטארקער העלד, וואלסט דוא ניט געפרעגט אזעל־כע קשיות.

אבסירטוס; (הערט זיך צו) אי איך הער מע לויפט! (ערשראקען) גארא, איך האב מורא (מילא און גריעכען קומען).

ג א ר א ; (ראַנגעלט זיך) מעדעא האָט בעפאהלען אונז פריילאזען. איז דער אלטער גרעק טויב?....

מ י ק א ; זיא מיינט ערנסט, מעדעא שפיעלט באאונז א גרויסע ראָללע.. אָי, דיא אלטע האבען גאר קיין פערשטאנד ניט.

ג א ר א ; יונגער מאן מיינער, ווארום האסט דוא דאס ניט געזאגט מעדעאן?

מ י ל א ; מעדעא איז אזא ווילדע בארבארין וויא דוא און זיא קענען מיר, געביל־ דעטע גריעכען, אייך, בארבארען פאר מענשען רעכענען?.. העי! טרייבט דיא אלטע גאנז פאָרט און דעם שרעקעדינגען בארבאר שלעפט צו אונז אין לא־ גער (שטיל) פערגעסט ניט, יאזאן האט געבעטען. מעדעא זאָל עס ניט בע־ מערקען. (לויט) אלטע, גיי און זאג דיין טיראן, דאס זיינעביידע קינדער זיינען אונזערע געפאנגענע (שטויסט זיא).

א י י נ ע ר ; אלטע גאנז גנה צום אלטער גאנער! (שלעפט זיא).

ג א ר א ; (וויל בעפרייען אבסירטוסן) פאלשע מענשען, בעטריגער, ליגנער, נידער־ טרעכטיגע גרעקען!

א ב ס י ר ט ו ס ; גארא, איך האב מורא אליין מיט זיי! גארא! (דיא גריעכען שלעפען איהם אין איין זייט און שלאגען און שטויסען פארט גאראן אין דער אנדער זייט).

מ י ל א ; (שטויסט זיא) ווען איך זעה דיך, פערדריסט מיך ניט, וואס איך בין אזוי גיך אלט געווארען.. גיי! גיי! דיך דארף מען ניט פאנגען! (גארא שרייט, אפסירטוס בעט זיך אללע מיט א געפילדער אב).

פערוואנדלונג.

(א טעמפעל. א סטאטוע פון גאטט פעראנטא אויף וועלכען עס העגגט דער גאלדענער פליס. פיעל אלטע לייט זיצען אויף נידריגע טאבורעטקעס, דער קעניג איעטעס אויף א הויכען שטול. צוויי קריעגסלייטע בא'ם טיער).

ק ע נ י ג : הערט מיך אויס, איהר אבערהויפטע און עלטסטע פון מיין פאלק! איין גרויסער אונגליק האט געטראפפען אונזער לאנד, קאלחיס איז אין גע־ פאהר. דאס מעער האט ארויסגעווארפען אויף אונזער ברעג א באנדע פון פרעכע רויבער, וועלכע ווילען פלינדערען אונזער קעניגרייך.... זיי זיינען אללע געשיקטע און געאיבט קריעגסלייטע — אין איין נאַכט האבען זיי נעכטען צווייא הונדערט פון מיינע טרייע לייבוועכטער געטויטעט.. אונז

אללע האט דאס פריעדליכע לעבען אבגעשוואכט; אונזערע שיפען ליעגען אויפ'ן זאמד, אונזערע שווערדען זיינען פעררָאסטעט, אונזערע קריעגסלייטע זיינען פערנומען אין זייערע וויינגערטנער און פעלדער. איך בין אלט און דיא וועלכע האט געקענט זיין דיא שטיצע פון מיין טראהן, דיא איז ניט ווערטה מעהר דעם נאמען פון איין קאָלחירין צו טראגען (קלאַפּט מיטן סעפּטער) אה, דיזע געמיינע, נידערטרעכטיגע פעררעטהערין!..

אללע: יא, זיא איז איינע פעררעטהערין! איינע פעררעטהערין איז מעדעא!..

קעניג: דעם גאָלדענעם פליס פאַרדערען זיי, דאס הייליגטהום פון אונזער לאנד וויקען זיי האבען. איך וועל ליעבער מיין אלטען גרויען קאפּ זיי געבען, איך וועל אפּפערן ליעבער מיין צווייטעס קינד, מיין איינציגען זוהן, אבער דעם פליס, דאס זעגען פון אונזער פאָלק, — דאס וועלען זיי ניט קריעגען!.. אך, מיינע פריינדע! ווער האט געקענט פון אונזער מעדעא זא וואָס ערווארטען? שאנדע! שאנדע!.

אללע: שאנדע! שאנדע און שמאך!.

קעניג: מיך שרעקט יעצט זעהר דיא אבוועזענהייט פון מיין זוהן, אבסירטוס איז היינט פריה פערשוואונדען געווארען. איז ער ניט דאָרט מיט איהר? איז ער ניט אין דעם לאגער פון אונזערע פיינדע? ביידע פערליערען? ביידע! דאס איז איבער מיינע קרעפטע! (פערדעקט זיין געזיכט מיטן האנד. א גערויש, גארא קומט, צוּוואונדעט און דיא קליידער צוריסען).

גארא: קעניג, דיין זוהן איז אין געפענגניס. דיא גריעכען האבען מיך פערוואונדעט און דיין זוהן מיט געוואלט צו זיך אין לאגער געפיהרט. זעהט, וויא זיי האבען מיך צוהרגעט.

קעניג: מיין זוהן, מיין אבסירטוס! דאס איז איהר שולד, איהר שולד! מעדעא האט בייא מיר מיין לעצטע פריידגערויבּט!..

גארא: מעדעא, מעדעא! איהר האט גאר פארגעסען, אז מעדעא איז דאך ניט מעהר, וויא א מיידיל. זיא איז טאקי פּרינצעסין, זיא איז קלוג, זיא איז מעבטיג, זיא קען אללע גראזען און קרייטיכער, אבער דאך איז זיא א מיידיל, א פרוי.... וואָס קענען מיר טהון, אז דיא געטטער האבען אייך נעגעבען א מאכט אונז דיא קעפּ צו פערדרייען?.. אבער איהר! ווער זייט איהר? זייט איהר קאלחירער? זייט איהר מענער? זייט איהר ווירדיגע לייטע?

קעניג: אלטע, פאַרט פון דאנען!

גארא: א הייפעל פרעמדע זיינען געקומען צו אונז און קאמאנדעווען! דעם

קעניגס ביידע קינדער זיינען בייא זיי אין דיא הענד.... איהר וועט זעהען, זיי וועלען אויף דעם הייליגען פּלים בייא אונז רויבען.... ווער זייט איהר, פרעג איך אייך, מעננער? קאלחירער?

קעניג: שמייסט זיא הערויס! יאגט זיא פארט! (דיא קריעגסלייטע פיהרען זיא הערויס) וואס? אבסירטוס איז אויף אין זייערע הענד? זאל מען באלד צו אונזער פאלק מיט איין אויפרוף זיך ווענדען! אללע קאלחירער, וויא איין מענש זאללען אויפשטיין! זאללען זיי שארפען זייערע שווערדען און אין שאארען זיך זאמלען! אללע אונזערע שיפען באלד אין אָרדנונג ברענגען! האי, האי, יעריהאו!

אללע: הא, הא! יעריהאו!

קעניג: זאָ לאנג איך לעב, בלייבט דער הייליגע פּלים אין קאלחיס! היילינגער פעראנטא, דוא הערסט עס! (נייגט זיך פארן גאטט) זאל מען דעם הייליגען פלים נעמען אין דער געוועלבע. טאג און נאכט זאללען איהם דארט דיא פריעסטער בעוואכען מיט פייער און געוועהר! (א ליוקע עפפענט זיך. פריעסטער קומען און מיט א ווילדע געזאנג און צערעמאניעס טראָגען זיי דעם פלים אין קעללער. קעניג און אללע אויף דיא קניע. פון ליוקע שלאגט ארויס א פייער בעפאָר זיא פערשליסט זיך).

אללע: עס לעבע אונזער קעניג! עס לעבע איעטעס!...

קעניג: עין! דערלאנגט מיר מיין שווערד! מיין שווערד גיט מיר! איך האב נאך געגוג קראפט דעם שווערד אין האנד צו טראגען! זאל מען מיר מיין פערד זאָטלען! שיקט הערויס העראלדען צום פאלק! דיא שיפען לאזט אראפּ אויפן וואסער! קאלחיס שטייט אויף! דאס מעכטיגע פאלק ערוואכט!..

אללע: האי! האי! יעריהאו! (מע דערלאנגט דעם קעניג זיין שווערט).

קעניג: טויט צו אונזערע פעררעטהער! טויט צו אונזערע פיינדע! טויט צו מיינע אייגענע קינדער, אויב זיי זיינען קיינע קאלחירער מעהר!

אללע: טויט! טויט צו דיא פעררעטהער!

קעניג: דיא ערשטע, וועמען מיין אלטער שווערט וועט דורכבויערען דאס הערץ, דאס איז מעדעא! דעם פאטערס האנד וועט בעשטראפען דיא זינדיגע טאכטער. מיט איהר בלוט וועל איך לעשען דעם פייער פון מיין ראכע! טויט צו דער פעררעטהערין! (מעדעא פיהרט אריין אבסירטוסן פאר דער האנד. זיא טראגט א שווארצען מאנטעל).

אללע: (בעמערקען זיא ניט) טויט צו דער פעררעטערין! טויט.

קעניג: מעדעא דארף ניט לעבען מעהר! דיא פערברעכערין מוז שטארבען!

אללע: יא, יא! שטארבען דארף זיא! שטארבען!

מעדעא: ווארום זאל מעדעא שטארבען? (אללע ערשטוינט) אָה, איהר אלטע, קאלטע ריכטער! (אללע צוריק) מעדעא דארף שטארבען, ווייל זיא וויל לעבען און גליקליך זיין? איינע פערברעכערין איז מעדעא ווייל זיא ליעבט און וויל געליעבט זיין? חע! חע! מעדעא וויים אליין, דארף זיא שטארבען אדער לעבען!

קעניג: זעהט, זיא איז געקומען, מעדעא איז געקומען!

מעדעא: יא, אלטער, איך בין געקומען און האב דיר דיין זוהן געבראכט..

אבסירטוס: (לויפט צום פאטער) פאָטער, איך האב זיא ניט געקענט ברענגען, האט זיא מיך געבראכט. א יא מעדעא איז א גוטער גאסט ביי אונז!

קעניג: (צו מעדעא) ביזט געקומען? ביזט געקומען צוריק צו דיין פאטער? האסט זיך אומגעקעהרט צוריק צו דיין פאלק? דוא האסט פערלאָזען דעם געמיינעם, פאלשען גריעך? אה, מעדעא, איז דאס מעגליך?

מעדעא: ניין, פאטער, דאס איז אונמעגליך.... זיינע בין איך און ביז מיין טויט וועל איך איהם ניט פערלאזען.... (א מורמעל) ששו! שרייט ניט! איך וויים, איך פערליער אלעס, וואס מיר איז טייער און נאהענט, איך פערליער פאטערלאנד און היימאטה, מיין פאלק וועט מיך האסען און פלוכען, מיינע ברידער וועלען מיך פערפאכטען, מיין נאמען, מיין עהרע איז פערלארען.... מיינט ניט, מיר איז גרינג פון דעם אללעם זיך ענטזאגען! אבער וואס איז דאס פאר א ליעבע, ווען מען קען ניט אפפערען אללעם דעם, וועמען מען ליעבט?

קעניג: מיט איהם ווילסט דוא גיין און מיך פערלאזען?

מעדעא: דוא ליעבסט מיך?.. קום אויך מיט מיר.... מיט אונז אללע! (ווילד).

קעניג: וואהנזיניגע!....

מעדעא: דוא ליעבסט מיך און ווילסט מיט מיר ניט גיין, איך ליעבע דיך אויך און וויל מיט דיר ניט בלייבען.... איך קען ניט!

קעניג: ניין! ניין! איהם, דעם פרעמדען, ליעבסט דוא, פיר דיין פאטער האסט דוא קיינע ליעבע.

מעדעא: ווער האט עס דיר געזאגט? (טרויעריג) אה, פאטער, איך ליעבע דיך מעהר פון מיין לעבען און פערלאזען דיך איז שווערער פונם טויט (טרערען שטיקען זיא) יא, דיך, אלטער פאטער, פערלאזען איז שווערער פונם טויט..

און דאך, איך זאל דיך דארפען צוואנציג מאל פערלאזען, וואלט איך דיך פערלאזט! איך זאל וויכען, דוא ווערסט מיך צוואנציג מאל פערפלוכען, וואלט איך דיך פערלאזט! מיר זאל זיין נאך צוואנציג מאל שווערער דיך צו פערלאזען, וואלט איך דיך פערלאזט! איך וואלט דיך פערלאזט, ווייל איך ליעבע איהם; דוא פערשטייסט? מעדעא, דיין טאכטער, ליעבט!..

קעניג: אזוי? נון, ווארום ביזט דוא א הער געקומען, אונגליקליכע?!

מעדעא: איך האב דיר דיין זוהן געבראכט און וויל מיין ברודער נעמען (קעניג קלאפט מיט סעפטער. א מורמעל) איר פערשטייט ניט? איך האב איהם פון געפענגניס בעפרייט, אום ער זאל אלס פרייער מענש אין דיין געגענווארט ענטשיידען: וויל ער בלייבען מיט זיין אלטען פאטער, וועלכער ענדיגט שוין זיין לעבען, אדער ער וויל גיין מיט זיין שוועסטער, וועלכע פאנגט ערשט אן צו לעבען?

קעניג: איהר הערט? איהר הערט מיט וועלכע פרעכע פארדערונגען זיא האט געוואגט צו קומען? איך וועל דיר זאגען, ווארום דוא ביזט געקומען? דוא ביזט געקומען אום ניע פון דאנען פארט גיין! מיין געפאנגענע ביזט דוא! לעבענדיג גייסט דוא ניט פון מיין הויז! עי! בעוואכט אללע טיערען און טויערע! קיין מענש זאל ניט הערויסגעהן און ניט הערייןקומען קענען! אין קעטטען וועל איך דיך לאזען שמידען! אין א פעסטען טורם פערשפארען! (מעדעא בלייבט רוהיג).

אבסירטוס: (ערשראקען) זיי ניט בייז אויף איהר, פאטער! זיי ניט אזוי בייז.

מעדעא; ער וועט נאך באלד בייזער ווערען. דוא אבסירטוס, שרעק דיך ניט און בלייב רוהיג. עס גיבט אויף דער וועלט קיינע קעטטען און קיינע טורמס פיר מעדעא! כעניג איעטעס, איך וויל ניט נאר מיין ברודער מיט מיר נעמען, איך וויל אויך האבען ד״ם גאלדענעם פליס!..

אללע; (שרייען) דעם גאלדענעם פליס! דעם היילינגען פליס! (גארא לויפט אריין ערשראָקען).

קעניג; (אויסער זיך) געמיינע פערברעטהעריןן! אויסגעלאסענע! נידערטרעכטיגע! נעמט זיא! העלפט מיר זיא פערהאפטען.... צום טויט פעראורטייל איך זיא! צום טויט! (א אויפרוהר, אללע רינגלען אַרום מעדעאן).

מעדעא; איהר, אלטע, בלייבט זיצען.... זיצט! יעדער אויף זיין פלאץ! זיצט [illegible]אג איך!.. (אללע זעצען זיך) דער פליס געהער ניט צו אונז — ער איז זייערר! (א מורממעל) דוא האסט דעם פליס בא דעם גריעך פריקסוס גע־

רויבט און דיין טאכטער גיט דיא גריעכען זייער היילינגטהום צוריק.... דוא האסט דאס בלוט פון דעם אונשולדיגען פריקסוס פערגאָסען, זיי האָבען דאס רעכט פערגיסען דיין בלוט (קעניג קלאפט מיט'ן סעפטער אללע מורמלען) יא! זיי האבען דאס רעכט.. אבער מיך אינטערעסירט זעהר וועניג פריקסוס און וועלכע רעכטע דיא גריעכען האבען. יאזאן פערלאנגט דעם פליס און מעדעא האָט איהם דעם פליס פערשפּראכען.. (קוקט זיך ארום) וואו איז דער פליס? אָה! איך וויים.. דארט איז ער! דארט!.. (עפפענט דיא טיער) דעם פליס! דעם פליס אהער: (פון רער לויקע שלאגט ארויס א פייער. זיא פערוויקעלט זיך אין איהר מאנטעל) ניט מיט קעטטען, ניט מיט שווערטען און ניט מיט פייער קענט איהר אבשטעלען מעדעא! דעם פליס דארף איך האבען! דעם פליס נעמט מעדעא! (אריין דורכען פייער, אללע, אויסער אבסירטוס און גארא, נאך איהר. אין קעללער א געשריי מיט אַ געפילדער).

א ב ס י ר ט ו ס ; הילפע! היכפע! גארא, זיי וועלען זיא דערהרגנ'. זיי וועלען זיא פערברענען מיטן צויבערישען פייער, דוא וועסט זעהען.... גארא, דוא ווייסט?. אויב דער פאטער וועט איהר שלעכטס טוהן, וועל איך איהם קיין מאל ניט ליעב האבען!.. איך וועל איהם פיינט האבען! איך וועל איהם האסען. רעטע זיא, גארא, רעטע זיא! אָי! פאר וואס בין איך ניט אזוי שטארק וויא א גריעך?..

ג א ר א ; רעטען זיא קען איך ניט.... אונגליקליכע, דיא ליעבע האט איהר זינן גערויבט. זיא איז פערלארען!.. וויי איז מיר, זיא איז פערלארען! (זיא פערברעכט איהרע הענד, א גערוש דיא טיער עפענט זיך, מעדעא מיטן פליס אונטערן ארם. דאס געזיכט און דיא הענד פערברענט. נאך איהר דער קעניג. ער איז זעהר שוואך).

מ ע ד ע א ; (העלפט איהם) קום, קום. אלטער, איך וועל דיר העלפען. דיא איבריגע אבער דארפען בלייבען דארט! (שליזסט צו דיא טיער) זיצט דארט, זא לאנג מעדעא איז דא. נון, דעם פליס האב איך שוין....

ק ע נ י ג ; יא, יעצט טויטע מיך און געה! (דיא פערשפּארטע קלאפּען).

מ ע ד ע א ; דיך טויטען? דיר שלעכטס טוהן? אה, אלטער, דוא האסט קיין מאל ניט געליבט.. איך בין גליקלאך און ווינש פון גאנצען הערצען גליק יעדען איינציגען.. ווען אללע מענשען זאלען יעצט איין קאפּ האבען, וואלט איך געוואלט דיזען קאפּ צודריקען צו מיין הערץ.... דיא גאנצע וועלט וואלט איך אנגעפילט מיט מיין פרייד, ווייל איך ליעב און בין געליעבט! זעה, וויא

זייא האבען מיך צוברענט און צוא וואונדעט — איך פיהל קיין ווייטאַג, ווייל איך ליעב.... איך פערליער מיין פאטער און פערצווייפעל ניט — איך האב ליעב. אהו איך וויים, ניע ועסט דוא עס בעגרייפען און ניע מיר פערגעבען. עס איז ניט מיין שולד, ריא געטטער ווילען עס — עלטע־רען און קינדער זאָללען פערשידענע שטרעבונגען האבען. דער ווינטער שטימט ניט מיטן פריהלינג, דיא עלטער שטימט ניט מיט דער יוגענד.... (פערטראכט זיך) נון, אבסירטוס און גארא, מעדעא דארף גיין.. אלטע. ווע־מען ליעבסט דוא מעהר: זיך אדער מיך? ניין! ניט מיט רייד דארפסט דוא ענטפערען!.... ליעבסט דוא מיך, דען גייסט דוא מיט מיר טיילען גליק און אונגליק, פרייד און שמערצען..

ג א ר א ; אויף דיא עלטערע יאהרען גיין וואנדערען? ווי איז מיר!....

מ ע ד ע א ; מיט מעדעאן ועסט דוא וואנדערען. (גארא שווייגט) נו? דיא צייט שטייט ניט.... מע ערוואַרטעט מיך.... בלייבסט דוא דאָ, גארא?.

ג א ר א : דיין שקלאַפין בין איך און דוא ביזט מיין קינד.... זאל געשעהען דער ווילען פון דיא געטטער, איך וועל דיך ניט לאזען אליין וואנדערען אין פרעמ־דע לענדער.... (וויינט) ניין, איך וועל געהען מיט דיר. (גייט איבער אויף איהר זייט, מערעא אומארמט זיא).

א ב ס י ר ט ו ס ; פאַטער, וויא אזוי וועל איך קענען לעבען אהן מעדעא'ן?

ק ע נ י ג ; מיין קינד, מיין זוהן! וואס ווילסט דוא טהון? אויף ועמען וועט איהר מיך דא פערלאזען? מיט וועמען וועל איך בלייבען אויף דער עלטער? (מע־דעא קערט זיך אב און וויינט).

א ב ס י ר ט ו ס ; פאָלג מעדעא'ן און קום אויף מיט אונז.... מיר דארפען דאך לעבען נאר צו ליעב מעדעאן....

מ ע ד ע א ; איך, אבסירטוס, צווינג דיך ניט.... איך וויל דיך ניט צונעמען פון דיין פאטער.... איך רוף דיך ניט.... קענסט דוא בלייבען דא? בלייב, בלייב מיט'ן פאטער, איך געה. (זיא געהט).

א ב ס י ר ט ו ס : און ווען וועסט דוא קומען, מעדעא? ווען וועל איך דיך ווידער זעהען?.

מ ע ד ע א ; (טרויריג) ווען וועל איך קומען? קיין מאל ניט.. דיא זעגלען פון דער גריעכישער שיף זיינען שוין אויפגעצונגען און איך פאָהר באלד אב. ווען וועסט דוא מיך זעהען? אה, ברודער, ניע אין דיין לעבען.... איך וועג זיין ווייט, זעהער ווייט.... צום לעצטען מאל איז מעדעא דא אין איהר פאטערס

הויז.... ניע וועט מיין פוס אריבער טרעטען דיזען שוועל.... דוא זעהסט?
איך קויש דעם שוועל, וועלכען איך וועל באלד מוזען אריבער טרעטען צום לעצטען מאל.... (פאלט צו צום שוועל און וויינט, גארא הויבט זיא אויף) אללעס וואס מעדעא האט געשעצט און געליעבט בלייבט דא.... אליין געה איך מיט זיי, מיט דיא פרעמדע....

גארא; קינד, מיט דיר געהט דיין ערגעבענסטע טרייע גארא. (אומארמט זיא און וויינט).

אבסירטוס; און איך? איך מוז אויך זיין דארט, וואו מעדעא איז.... (לויפט צו איהר, ברודער און שוועסטער ווייגען אומגעארמט).

קעניג; נעטטערן! קומט יעצט דער פלוך פון פריקסוס'ן? וועל איך ווירקליך פאר זיין בלוט מוזען בעצאלען מיט מיין לעבען און דאס לעבען פון מיינע קינדער? (דיא פערשפארטע קלאפען ווידער).

מעדעא; (קומט פלוצלונג צו זיך) נעגונג! איך פיהל מיינע קרעפטע פערלאזען מיך. מעדעא דארף קיין שוואכהייט פיהלען, איך דארף ניט וואנקען און צענערען! שנעלל אהין! יאזאן ערוואַרטעט מיך! מיין געליעבטער רופט מיך צו זיך!.... (לויפט צום פאטער, דריקט שטארק און ווילד זיין קאפ צו איהר ברוסט) מיט מיר, מיינע איינציגע פריינדע! מיט מיר, מיינע טייערע! (נעמט זיי ביידע פאר דיא הענד און געהט ראַש).

קעניג; מיינע קינדער! מיינע קינדער! מיינע קינדער! (פאלט. אין קעללער א שרעקליכע קלאפעריי און געשרייען).

פארהאנג.

פיערטער אקט.

(אין הינטערגרונד דאָס רוישענדע מעער אין פאָרערגרונד שטיינער און פעלזען, פון דיא זייטען ציהען זיך הויכע בערג. אַ שטורם. עס דונערט און בליצט, דער ווינד יאָממערט, עס איז גאַנץ דונקעל, ווייט העָרען זיך שטיממען, נאָכדעם הערט זיך אַ געבעט).

ארגאנאווטען (זינגען) ערבארם דיך איבער אונז, פאסיעדאן, דוא מעכטיגער גאטט פונ'ם מעער! פערנעם אונזער הייסעס געבעט, ערפיל אונזער

איינציגעס בעגעהר! רוף צוריק דעם שרעקליכען שטורם, צייג אונז דיין קראפט און דיין מאכט! פערשווינדעט, איהר פיינדליכע מעכטע, צוזאממען מיט דער שרעקליכע נאכט (דיא „ארגא„ קומט געוואָרפען פון דיא וועללען. אויף'ן דעק אללע גריעכען, יאזאן, מילא, גארא, מעדעא, אבסירטוס. עס ווארפט ארוף דיא שיף אויף דיא פעלזען. א קראך, א געשרייא׳)

יאזאן. קאמראדען און פריינדע, בערוהיגט אייך. דיא גרעסטע געפאהר איז פאריבער! (ער לויפט און בעטראכט דיא שיף) איז דיא שיף גאנץ, זיינען מיר אללע גערעטעט?

מעדעא: זאל מען זעהען אונטען אין דיא טריומען, אויב דיא שטיינער האבען ניט דורכגעשניטען דיא שיף.

מילא: (גראבּ) קיין פרויא האט דא קיין רעכט צו בעפעהלען. איך האב עס ניט ערלויבט ווען איך וואר יונגער, יעטצט וועל איך געוויס ניט ערלויבען. (צו דיא גריעכין) זעהט אויב דאס וואסער דרינגט זיך ניט אין שיף אריין. (אייניגע אב)

גארא: אָי, דיא העסליכע גרעקען, איך האס זייא....

מילא: וואס האסטו געזאגט, ווילדע?

מעדעא. איהר זאלט ביידע יונגער זיין, וואהלט איהר געווען פריינדליכער. (שטיל) גארא, פערגעס ניט, דוא ועסט מוזען מ'ט זייא אין פריעדען לעבען.

גארא: ניט דערלעבען זאללען זיי! (אייניגע גריעכען קומען צוריק פון דיא טריומען מוט פאקלען. עס ווערט ליכטיגער. מילא און אללע ארגאנאווטען רינגלען ארום יאזאנען און רעדען שטיל)

אבסירטוס: דאס בייזע וואסער איז אזוי ווילד און שלעכט. אי! ניט אומזיסט האט מיך דאס מעער נאך פון דער ווייט אזוי געשראקען. עס איז נאך זעהר ווייט צו פאהרען? מיין הערין זאגט מיר, איך וועל ניט דערפאהרען אהין צו זייא א לעבעדגער (מעדעא רעדט צו איהם פריינדליך.)

איינער: (קומט פון טריום) דיא שיף איז גאנץ, געקויבט זיינען דיא געטטער!

אללע; (מיט פרייד) עוואן עוואיע!

מילא; יעצט, יאזא', הער אונז אויס. מיר, אללע ארגאנאווטען דארפען מיט דיר פון עטוואס וויכטיגעס שפרעכען.

איינער; יא, יא! באלד; דיא צייט איז טייער. (אללע: באלד! יעצט! שוין!)

יאזאן; קאמראדען, איך בין אייך אימטער בערייט אויס צו הערען.

מילא; אבער ניט אין דער געגענווארט פון דיעזע פרויען.

אײנער, דוא אליין מוזט אונז אויס הערען! (אללע: ער אלליין! ער אלליין!) (א מורמול.)

יאזאן; מעדעא, דוא מוזט אונז אויף א קורצע צייט פערלאזען.

מעדעא; דארפען מיר פארט גיין ווייל מיר זיינען פרעמדע, אדער ווייל מיר זיינען פרויען?

יאזאן; איהר זייט קיינע פרעמדע דא, אבער איהר זייט פרויען. עס פאסט ניט, א פרויא זאלל אללעס הערען און אללעס וויסען:

מעדעא; אללעס וואס עס פאסט צו הערען און צו וויסען פאר איין מאן, דארף אויך פאסען פיר איין פרוי..

נארא; דאס איז בייא אונז אזוי. בא זיי אבער דארף א פרוי ניט וויסען, ניטן הערען, ניט זעהן — זיי זיינען דאך געבילדעטע גריעכען. (ארגאנאווטען מורמלען פייז).

מעדעא; אבער דאך, גארא און אבסירטוס, קומט, מיר דארפען דא ניט בלייבען — יאזאן פערלאנגט עס.. (אפארט, דיא גריעכע: בעהאנדלען דיא פרויען וויא קליינע קינדער: זיינען זייא אויפגעלעגט גוט, שפיעלען זיי זיך מיט זיי, און ווען ניט — בעפעהלט מען זיי פארט גיין — מעדעא איז קיין קינד — מעדעא ליעבט עס ניט.(מערעא אבסירטוס אונ גארא אב אין טריום).

מילא: יאזאן, דריי טעג האבען אונז דיא וואסערן נעיאגט איבערן מעער. דריי טעג האבען אונז דיא געטטער געדראהט מיט טויט און שרעק — עס איז ניט אומזאנסט!

אללע; (העכער) עס איז ניט אומזאנסט! נייז, נייז! עס איז ניט אומזאנסט!

מילא; יעצט האט אונז דאס מעער ארויסגעווארפען אויף דוא פעלזען, דיא שיפען פון דיא קאלחירער קענען אונז יעדען אויגענבליק עררייכען. עס איז איין ווארנונג פון דיא געטטער.

אײנער: דיא צויבעריז, דיא צויבערין ברענגט אונז אונגליק. אללע. זיא! נאר זיא!

מילא; דוא הערסט? אללע ארגאנאווטען פארדערן, דוא זאלסט אונז בעפרייען פון דער שווארצער צויבעריז, פון דער גיפטמישערין! בלייבט זיא טיט אונז — נעהט געוויס אונזער שיף צו גרונדע. זיא איז דיא אורזאכע פון דיא געטטערס צארן, דוא ווילסט דאך ניט צו ליעב איינע בארבארין אפפערן מיט אלע דיינע קאמעראדען?

אללע; מיר ווילען זיא ניט האבען אויף אונזער שיף! מיר ווילען ניט!

אינער; זיא האט אונז געזוכט אלע צו פערגיפטען.

מילא; ניט נאך איהר. נאכ'ן גאָלדענעם פּליס זיינען מיר געפאהרען.

אללע; פארט מיט איהר! פארט!

יאזאן; גריעכין, מענער, פון העללאס (א טומעל) פריינדע, איך בעט אייך, גיט מיר דאס ווארט. (געשרייען: גיט איהם דאס ווארט, נײן! יא)

אײנער; אונז קען מען ניט פערבלענדען דיא אויגען מיט ווערטער!

יאזאן; אויב דאס, וואס זיא איז מיין פרוי, האט ביי אייך קיין בעדייטונג, פערגעסט ניט זיא וואר איינינע מאל אונזערע רעטטערין! פערגעסט ניט, זיא האט אונז דעם הייליגען פּליס געבראכט, גריעכען זייט איהר און וויא גריעכען דארפט איהר האנדלען.

אללע; זיא איז איינע אונרײנע צויבערין, פארט מיט איהר! (עס דונערט און בּליצט).

יאזאן; קימערט אייך ניט. זייט רוהיג, דיא געפאהר איז יעצט שוין פערביי. איך פיהל, מארגען וועט זיך דער וועטטער ענדערען, מיר וועלען דיא שיף הערונטער שלעפּען פון דיא פעלזען און גליקליך אונזער רייזע פארט־זעצען......

אײנער; מיר האבען פיעל צייכענס, זיא וועט אונז אונגליק ברייננען. (אללע: מיר דאַרפען זיא ניט)

יאזאן; מילא, העלף מיר זייא בערוהיגען! וואס? האב איך דא צווישען אייך קיינע פריינדע מעהר? וואס פארדערט איהר פון מיר? וואו זאל איך דיעזע פרויען פערלאזען? זאל איך זיי אין וואסער שמייסען?

מילא; לאָז זייא דא אויף דיא פעלזען, דיא קאלחירער וועלען זיי שפּעטער דאָ געפינען. איך פערשטיי דיך ניט, יאזאן, ביזט דוא פערענדערט געווא־רען, אָדער איך בין שוין ווירקליך געווארען צו אלט?

אײנער; שמייסט זיא הערויס אויף דיא שטיינער! רייניגט אב דיא שיף!

אללע! יא! יא! אויף דיא שטיינער!

אײנער; זיא האט א שלעכטען מזל, דיא שווארצע.

יאָזאן;! איהר פארדערט אונמעגליכעס. איהר וועט מיך ניט קענען צווינגען זיין זאָ אונדאנקבאר געגען דיעזע פרוי! זאָ לאנג איך לעב, וועט אייער פערלאנג ניט ערפיהלט ווערען! (אללע מורמלען. עס דונערט און בּליצט);

אײנער: דוא ביזט קיין קאמעראד מעהר!

צווייטער: ער איז איין בּפערדעטהער! (אללע שרייען יא! יא! געוויס)

יאזאן; שטיל! יעדער אויף זיין פלאץ! טהוט וואס איך בעפעהל אייך!
איינער; ווער בעפעהלט אונז? מיר זיינען אלע דא פרייע גלייכע גריעכען!
(אללע מורמלען)

יאזאן; ווער בעפעהלט? איך! איך! יאזאן! דער, וואס ליידעט קיינע בע־לײדיגונגען און קיין אונארדענונג. (שטעכט „איינעם" מיטען שווערד) קיינע פּרע־כע אויפריהער ביי אונז אויפ'ן שיף (ווארפט דעם ערשטאכענעם אינ'ם וואסער אללע איבּעראשט) ווער נאך פון אייך וויל מיט יאזאנען יעצט רעדען? (אללע שטיל צוריק)

מילא; איך האָב אייך פריהער געזאָגט, איהר פארדערט פון יאזאנען אונ־מעגליכעס, — איך בין אלט און וויס דאך, וואס הייסט פערליעבט צו זיין....

צווייטער; האט דען יאזאן קיין רעכט צו זיין פערליעבט? איך פערשטיי ניט, ווער דארף דיא סקאנדאלען? (אללע; ווער דאַרף עס?..)

יאזאן; ווירקליך איז דען ניט בעסער פיר אייך, איהר זאלט אייך אלע גוט אויסרוהען נאך דיעזע שרעקליכע דריי רייזע טעג? מארגען גאנץ פריה מוזען מיר אונזער שיף פון דיא פעלזען בעפרייען. ווילט איהר דען אריינ־פאלען צו אונזערע פערפאלגער אין דיא הענד?

אללע: ניין! ניין!

מילא: דיא געטטער זאלען אונז בעוואהרען פון אזא אונגליק.

יאזאן;: דיא געטטער וועלען אונז ניט העלפען, ווען ביי אונז וועלען צאנקע־רייען זיין און דיא קאלחירער וועלען אונז געוויס עררייכען....

אללע; יאזאן האט רעכט.... געוויס, געוויס.

יאזאן;: נון, פאלגט מיין ראטה און געהט אללע רוהען. איך אליין וועל שטיין ביז'ן טאג אויף דער וואך, געהט און דיא געטטער זאללען אייך שיקען גוטע, זיסע טרוימע. אללע: (גייגענדיג) יאזאן איז דאך א גוטער קאמעראד, ער איז אונזער פריינד. (אללע אב)

מילא: אָי, געטטער, נאך וואס האט איהר אייך אזוי געאיילט מיך צום אלטען נאררען מאכען? (אב)

יאזאן; (געהט אום, ווען מען געהט פארט מיט דיא פאקעלען ווערט ווידער דונקעל, שפּעטער ווערט שטילער און לאנגזאם ליכטיגער) זיא זאגט: ליעבע קויפט מען מיט בלוט — אכטונג מוז מען אויך מיט בלוט קויפען! איין מאל פאללען פאר זיי, הייסט עס ניע ווידער פעסט שטיין.. מען דארף זיי קענען

(געהט אום) אויפמערקזאם, דיא סאלחירער קענען יעדען אויגענבליק קומ:ן (קוקט אין וואסער און הערט זיך צו) זיא האט מיר אזוי פיעל אפפער גע־בראכט, וויא קען איך געגען איהר אונדאנקבאר זיך ציינען? מיט איהר פייערדיגע ליעבע און ווילדע איבערגעבענהייט אליין פערדינט זיא פון מיר בעשיצט צו זיין. עס מוז געשעהן. מעדעא קומט אין העללאס אלס יאזאנס פרוי, און אין דיא שפעטערע צייטען, ווען אונזערע דיכטער וועלען ערציילען פון יאזאנס העלדענטהאטען, וועט אויך איהר נאמען דערמאנט ווערען (געהט צום בארט) עס ווערט שטיל, דאס געוויטער געהט פערביי. נאך איין טאג און דיא קאלחירער וועלען שוין אונז ניט עררייכען. (שטייט לאנג פערטראכט נאכדעם שרייט ער אויס) עוואיע! האי.. הא.. (זינגט) עס רוישען דיא וואסערן עס שטורמען דיא וואלען;

אויף דער פלאכע פון מעער איז פינסטערניס געפאלען....

וועכטער, דוא שלאף ניט! דוא שטיי אויף דער וואכט,

ביז ס׳וועט פאריבער דיא שרעקליכע נאכט! עוואיע! האי! הא!

עס קראכען דיא זעגלען, עס פאלען דיא מאסטען,

עס העלפט קיין געוויין מעהר, קיין בעטען, קיין פאסטען, וועכטער

א. ז. עוואיע האיהאו!

דיא זונן וועטער שיינען — שוין ליכטיג און שטיל;

דיא שיף טראגט זיך ווידער צום ריכטיגען ציעל. וועכטער, א. ז. וו. (ער בלייבט שטיין לאנג ביז ער ווערט אנשלאפען. עס ווערט נאך ליכטיגער. מעדעא קומט שטילערהייט).

מ ע ד ע א: איך קען ניט זיין דארטען — מיין הערץ איז דא מיט איהם. ער שלאפט? שלאף, מיין העלד, מיין גאטט, מיין געליבטער! איך וועל פיר דיר דיא וואכט האלטען. מעדעאס אויגען וועלען בעסער זעהן, וואס עס קומט פאר אין דער פינסטערניס, מיינע אויערען וועלען ניכער דערהערען יעדען פערדעכטיגען גערויש. (קוקט אין וואסער) עס איז געפעהרליך יעצט אהן א וועכטער — דיא פיינדע קענען אונערווארטעט קומען. פיינדע?.. זיינע פיינדע זיינען אויך מיינע פיינדע.... מעדעא האט פיינדע דארט און האט פיינדע דא.. אך! דאס גליק קומט צו אונז צו זאמען מיט פיעל פיינדע.. דאכט זיך, וויא האט דאס געקענט געשעהן? נאך ניט לאנג נאך האב איך געלעבט דארט רוהיג, זארג־לאז, אהן פיינדע.. דארט אין יענעם לאנד, וועלכעס איז פערשוואונדען געווארען אינ׳ם נעבעל.. (פערטראכט זיך)

אה! דאָס אללעס איז גאר נישט—איך האב איהם ליעב. (געהט צו איהם. בעטראכט איהם לײדענשאפטליך, קושט שטיל זײן האנד) ש ש ! יאזאן שלאפט.. דער שטורם ווערט שטיל, דער ווינד זינגט איהם א ליעד, דאס מעער ווינט איהם און מעדעא איז זײן וועכטער (בײגט זיך צום וואַסער און הערט זיך צו לאנג) הא? וואס איז דאָס ? איך הער א גערויש. שטימען טראגען זיך ווייט פון מעער. וואס קען עס זײן ? אה! דעם פאטערס שיפען קומען.. הער ! יאזאן ערוואך פון דײן שלאף ! דײנע פײנדע קומען ! דיא שיפען פון קאלחיס רוישען ! הא הער ! (עס ווערט נאך ליכטיגער).

יאזאן: (ערוואכט) הא ? ווער איז דאָ ? מעדעא, דוא ביזט עס ?

מעדעא; איך, דײן וועכטער. שנעל, שיפען קומען ! (יאָזאָן קוקט זיך צו לויפט צום גלאק קלינגט שטאַרק. אלע, לויפען ארויס אנדערע טוען זיך אָן לויפענדיג. א ליארם)

מילא; (לויפענדיג) וואס איז געשעהען ? אי ! מײנע אלטע בײנער.

יאזאן; שנעל דיא שיף הערשב פון דיא שטײנער ! (אללע שפרינגען אויף דיא פעלזען אין אונארדענונג,)

מילא; צו שפעט, עס איז קײן צײט דאָ מעהר.

אללע; מיר זײנען פערלארען.

מילא; וואס טהוט מען יעצט ? אה, אה, ווען איך זאל זײן יונגער.

גארא; הארט אויס, דיא ווילדע וועלען אײך ווייזען, וויא מען דארף ראבע נעהמען.

אבסירטוס ! רעד ניט גאָרא, איך האב מורא.

יאזאן; דאס אײנציגע וואס מיר קענען טהון: וועהרען זיך זא לאנג מיר וועלען קענען, און דא שטארבען מיט'ן שווערט אין האנד. אללע פיר'ן געוועהר !

מילא: גיעבט דא קײן ראטה ? בין איך ווירקליך אזוי אלט, דאס איך קען קײן ראטה פינדען ?

יאזאן; שטארבען, וויא גריעכען, וויא העלדען, דאס איז מײן ראטה !

מעדעא: שטארבען ! דוא זאלסט שטארבען ? נײן ! נײן ! עס גיעבט אײן ראטה.. בלײבט שטיל.. הערט מיך אויס.

אללע; זיא וויל אונז איבערגעבען אין זײערע הענדן! זיא איז אײנע פערעטהערין !

יאזאן; וואגט עס ניט צו דענקען ! ווער האט דיא שיפען ענטדעקט און דעם ליארעם הערויסגערופען, ווען ניט זיא, מעדעא, יאזאנס געמאהלין ?

א ל ל ע ; זיא ? זיא !

מ ע ד ע א ; (פערטיעפט אין איהרע געדאנקען) ווען דיא קאלהער וועלען קומען אהער מיט זייערע גרויסע העק און לאנגע שפיזען, דאן זייט איהר אלע פערלארען. ער ! יאזאן וועט פאללען דער ערשטער... קיין גנאדע און קיין ערבארמונג קען יאזאן ערווארטען.. איך ווייס עס.

מ י ל א ; זעהט, זעהט, וויפיעל שיפען ציהען זיך איינע נאך דיא אנדערע. א שרעקליכע מאכט געהט געגען אונז..

מ ע ד ע א ; איך וויל ניט אז ער זאל שטארבען (א בליק אויף אבסירטוסען) הערט מיין ראטה : לאזט אראפ מיין ברודער אויף א קליין שיפעל אויפ׳ן מעער. מיין פאטער וועט דערזעהן זיין געליבטען זוהן אין געפאהר און וועט אבשטעלען אללע שיפען איהם צו רעטען.. דערווייל געווינט איהר צייט.

א ב ס י ר ט ו ס : (ערשראָקען) וואס האסט דוא געזאָגט, מעדעא ? איך פער־שטיי ניט.

א ל ל ע ; עס איז א פלאן ! זיא האט רעכט !

מ ע ד ע א ; נאכרעם ווען זיי וועלען שוין אבסירטוסען אויף דעם קעניגס שיף הערויפגענעהמען, וועל איך מיך זעטצען אויף א אנדער שיפעל און וועל ארויס שווימען ווייט אינ׳ם מעער. זייער צוג וועט זיך נאך אמאל אבשטע־לען, אבער מיין שיפעל וועלען זייא ניט עררייכען, ביז איהר וועט ניט זיין ווייט, ווייט.. (ווילד) איהר וועט זיין גערעטעט !

א ל ל ע ; (מיט פרייד) עוואן עוואיע !

י א ז א ן ; דוא אויך ? וואס רעדסט דוא דאס ? מעדעא, ווילסט דוא דען צוריק צו זיי ? ווילסט מיט זייא לעבען ?

מ ע ד א ; לעבען ? יאזאן, איך וועל ניט לעבען דארט, אבער דוא וועסט לעבען.

נ א ר א : און איך ?

מ ע ד ע א : אה ! ווער דענקט יעצט פון דיר ? גוט, איך וועל דיך מיט נעמען נארא, איך נעם דיך מיט.. שנעלל, דיא שיפען ערנעהרן זיך !

מ י ל א ; לאזט העראב דיא קליינע שיפעל, געשווינד ! (מע לאָזט אַראָפּ אַשיפעל.

י א ז א ן ; פלינק, דעם יונגען בארבאר אינ׳ס וואסער! מיר מוזען אונז איילען, מיט אונז צוזאמען דארף אויך מעדעא גערעטעט ווערען. זיא וועט אין גרי־כענלאנד פערדאפלען אונזער רוהם און עהרע....

מ י ל א ; נון, פרינץ, קום צום פאטער ! (אייניגע רינגלען איהם אַרום).

א ב ס י ר ט ו ס : מעדעא, וואָס ווילען זיי טוהן מיט מיר ? דאס וואַסער

שרעקט מיך. איך וועל דערטרונקען ווערען.. (ציטערט) גארא, לאז זיי ניט.

גארא: אה אונגליקליכעס קינד! (קערט זיך אב אונד וויינט)

מעדעא: זיי איין מאן, אבסירטוס! נעם דיא רודער. זעה, דעם פאטערס שיפען זיינען שוין ניט ווייט, זיי ניט אזוי ערשראקען...

אבסירטוס: איך האב מורא... מעדעא, איך בעט דיך.... דאס מעער שרעקט מיך.

מעדעא; נארר! זיי וועלען יאזאנען צוהאקען אויף שטיקער, זיין קאפ און זיין הערץ ארויפשטעכען אויף שפיזען!

אבסירטוס: א יא, גארא, איך וועל שטארבען? בעט מעדעאן, זיא זאל ניט זיין אזוי שלעכט....

גארא; וואס זאל איך זאגען און וואס קען איך טהון?....

מעדעא; דוא ווערסט ניט שטארבען.... זיי וועלען דיך באלד פון דיא שיפען בעמערקען.. וויא איך, דארפסט דוא זיין און וויא איך דארפסט דוא זוכען צו רעטטען יאזאנען!.... איך קען ניט.... עס גיבט קיין אנדער מיטעל.... (מע לאזט איהם אראפ מימ געוואלד, ער שרייט: מעדעא! גארא!)

גארא: אה, מעדעא! דיא ליעבע האט נערויבט דיין זינן, דיין פערשטאנד, דיא נעפיהלע פון א שוועסטער און פון א טאכטער (דיא גריעכען שלעפען דערוויילע מיט שטריק דיא שיף און שטופען זיא אין וואסער).

מעדעא; (הערט ניט)! נעם דיא רודער, אבסירטוס! האלט זיך שטארק! האב קיין אנגסט....

אבסירטוס; (פון שיפעל) איך האב מורא, מעדעא, איך האב מורא....

מעדעא; מעדעא! וואס זאל טהון דיא אונגליקליכע מעדעא? (פאלט צו צום בארט און וויינט).

יאזאן; (נייגט זיך צו איהר) אה! מעדעא, דיינע העלדענטהאטען וועלען דיך מאכען בעריהמט אין דעם גאנצען לאנד פון העללאס....

מילא; זיא וויינט?.... קאזט העראב דיא אנדער שיפעל. מיר וועלען פון דער ווייט איהם נאכפאלגען — עס זאל מיט איהם קיין אונגליק געשעהען....

(פלינק נאך א שיפעל. מילא און אייניגע אין מעער).

מעדעא; אה, יאזאן, דיין אלטער פריינד איז אויך איין גוטער מענש.. (קוקט אין וואסער) ער איז שוין ווייט.... אך! א גרויסער וואלל געהט אויף איהם. פערביי!.... ער האלט זיך מיט דיא הענד און רודערט ניט.... ער קוקט יך הערום.... ער זוכט הילפע.... וועה איז מיר!.. (שרייט) אבסירטוס,

פֿערליער ניט דיין מוטה, מערעא קומט אויך באלד צו דיר!.... ער הערט ניט.... דיא וועללען טראגנען איהם.... יאזאן, זעה, מילא שווימט צו לאנגזאם (זיא קוקט אין וואססער).

יאזאן; דיין פאטערס שיפען ערנעהערען זיך, ער מוז זיין פארזיכטיג.... (צו דיא גריעכען) דיא זייט! דיא אנדערע זייט!.... עוואיע! דיא שיף בעוועגט זיך.... שטארקער! שטארקער! נאך איין מאל! נאך איין מאל! העד — ראה! העד — ראה!

אללע; (שלעפען דיא שיף אין טאקט) הע־ע—ראה! הע־ע—ראה! הע־ע—ראה!.. (ארבייטען שטיל)

מערעא; דאס וואסער טראגט דיא שיפעל אן א זייט.... אה! נײן!.... פֿער־ביי.... זיי זעהען איהם ניט.... דיא שיפען געהען מיט זייער פוללען גאנג.. אהא!.... איך זעה שוין דייטליך דעם קעניגס שיף.... ווידער!.. דיא שיפעל האט זיך אויפגעהויבען אויף דעם רוקען פון א הויכען וואלל.... אך! וויא ווייט פון איהם מילא׳ס שיפעל איז.... הא! העי! הא! העי!.... א בעוועגונג אויף דער ערשטע שיף! זיי האבען איהם בעמערקט! זיי האבען איהם בעמערקט! געטטער, זיי האבען איהם בעמערקט! (מיט טרערן און פרייד).

יאזאן; (צו דיא גריעכען) יעצט ווידער פון דיזער זייט! דיא שיף בעוועגט זיך!.. לעבעדיג! הע־ע—ראה! הע־ע—ראה!

אללע; (שלעפען פון דער אנדער זייט) הע־ע—ראה! הע־ע-ראה!

מערעא: וואס איז דאס? איך זעה איהם ניט!.... איך זעה ניט דיא שיפעל. אהא!... קוים וואס מען קען עס בעמערקען.. זעהט.. א וואלל האט זיא אויפגעהויבען און א שטויס געטהון אין אבגרונד אריין... שש.... פֿער־שוואונדען געווארען.... אללע שיפען געבליבען שטיין.... א בעוועגונג אויף אללע שיפען.... הא? איך הער א געשריי.. מע לויפט צו דיא בארטען... אה! יאזאן! יאזאן יאזאן!.. (שרייט פערצווייפעלט, יאזאן לויפט צום בארט).

יאזאן; וואס איז? וואס איז געשעהען? מילא שווימט ראש צוריק.. האי הא! מילא, שנעלל! באלד זיינען מיר אויף וואסער....

מערעא; מען לאזט הערראב קליינע שיפלאך... זעה, וויא מען לויפט הערום דארט.... אה! מיין הערץ זאגט מיר, עטוואס ניט גוטעס איז געשעהען... איין אונגליק איז געשעהען!....

יאזאן; ווען וועל איך אימשטאנדע זיין, טייערע, דיר פיר אללעם אבצודאנקען (וויל זיא אומארמען).

מעדעא; ניין! ניין! געה ניט צו צו מיר יעצט! איך דארף יעצט קיין דאנק! מילא, וואס איז געשעהען? הא? (ווילד) לאזט מיך אין שיפעל אריין (וויל ארויפשפרינגען, יאזאן האלט זיא מיט אללע קרעפטען) איך וויל שווימען אהין! איך וויל זעהען מיין ברודער!

מילא (אונטער דיא קוליסען) צו שפעט! (קלעטטערט אויפען שיף) צו שפעט! דיא וועלען האבען איבערגעקערט דיא שיפעל... זיי זוכען איהם יעצט אינם וואסער.

מעדעא; צו שפעט! צו שפעט! (אין פערצווייפלונג. פערדעקט איהר געזיכט).

מילא; ווען דער אלטער קעניג האט עס דערזעהען, האט ער זיך אליין געוואלט ווארפען איבער'ן בארט.... איך האב בעמערקט א גרויסען אויפרוהר אויפען שיף און דאן האב איך געהערט א שרעקליכען, ביטערען יאממער געשריי פון אללא ווילדע... מילא איז נאך ניט אזוי אלט, ער זאל ניט פערשטיין, וואס עס בעדייטעט.... יאזאן, זיי זיינען פערצווייפעלט און מיר זיינען געזעטטעט!.

אללע: עוואן עוואיע!

יאזאן; קוקט אהער! וואס זעה איך? זיי וויזען אונז פריעדענצייכענס.... עטליכע קליינע שיפלאך האבען זיך אבגעטיילט און שווימען אהער. שנעלל! גרינע צווייגען אהער!.... זיי זוכען פריעדען און מיט פריעדען זאללען מיר זיי בעגעגנען (אייניגע לויפען און דיא טרומען און ברענגען גרינע צווייגען).

מילא; האלט דיא צווייגען און אויך אייערע שווערטען. מיט ווילדע דארף מען פארזיכטיג זיין.... מילא ווייסט אללעס, וויא איין אלטער (פון מעער א טרומפעט, נאכדעם א געשריי: האיע! הא!. פון שיף אויך א טרומפעט און דער זעלבע געשריי: האיע הא!).

מעדעא; (באם בארט) וואס איז? קאלחיער, וואס איז געשעהען?..

א שטיממע; (פון מעער) גריעכען! אונזער פרינץ איז טויט! דער קעניג ליעגט אין אונמאכט.... מיר ווילען צושטיין צום ברעג מיט פריעדליכע אנזיכטען...

מעדעא; (פערוווירט) געטטער! וואס ווילט איהר פון מעדעא'ן?

יאזאן; קומט איהר מיט פריעדען, זאלט איהר מיט פריעדען עמפפאנגען ווערען. אייער טרויער איז קיין פרייד פיר אונז, גריעכען. מיטלייד איז דיא ערשטע טוגענד פון מיין פאלק..

מ ע ד ע א ; ניין, וויא קען עס זיין? פריער האבען דיא געטטער איממער געטאָן, וואס מעדעא האט פערלאנגט. וויא קען עס זיין? וויא קען עס זיין? (פיעל שיפלאַך מיט קאַלחירער שווימען צו, דיא גריעכען העלפען זיי הערוויסשטייגען. מען טראָגט ארויס פון א שיפעל אַבסירטוס טויטען קערפּער, נאַכדעם דעם אַלטען קעניג, מע לעגט זיי אויף דיא שטיינער גאָרא, מעדעאַ און יאָזאַן קומען פון שיף).

מ ע ד ע א ; (וואַרפט זיך צום טויטען קערפּער) ער איז טויט, איינער קען ניט לעבען, דער צווייטער זאל ניט טויט זיין.... אה! אבסירטוס, אבסירטוס (וויינט, אַללע שטייען, טרויעריג) פאטער, קעניג, ווער פון אונז האט מעהר שולד דארין? אָה! פאטער, דוא הערסט ניט, וואס מעדעא זאגט?

ק ע נ י ג ; (קומט צו זיך) איהר שטיממע איז עס.... קאלחירער, טרעט אב פון איהר—זיא וועט אייך פערגיפטען מיט איהר אונריינעם אטהעם (דוא קאַל־חירער טרעטען אָב) איינע פעררעטהערין איז זיא.... מיין פלוך זאל פאלען אויף דיין אונגליקליכען קאפּ! (אַללע קאַלהער מורמלען) קאלחירער, מיין אונ־שולדיגעס קינד, מיין זוהן איז טויט....; און איך שטארב.... טראגט אונ־זערע קערפּער צוריק איבער דיא בערג קיין קאלחיס.... זאללען אונזערע נאכבארען און אללע פעלקער זעהען דעם טרויער פון קאלחיס, זאל דיא גאנצע וועלט וויסען פון קעניג איעטעס אונגליק... (קאלהירער וויינען) לעגט מיך צוזאמען מיט איהם לעבען זיין מוטערס גראב.... (שטאַרבט).

ג א ר א ; בעסער וואלט איך געשטארבען, איידער מיינע אלטע אויגען האבען דערלעבט צו זעהען אזעלכע צרות און אונגליקען (וויינט).

י א ז א ן ; זאל מען ברענגען צוויי פון אונזערע בעטשטעללע, אויף וועלכע דער קעניג און זיין זוהן זאלען רוהען מיט זייער לעצטען שלאף דא אויף דרערד (מען ברייגנט פון שיף צוויי מטות).

מ ע ד ע א ; יא. זיי זיינען איינגעשלאָפען מיט זייער לעצטען שלאף.. ניע מעהר וועלען זיך דיזע ליפּען בעוועגען צו זעגנען און צו פלוכען, צוגעשלאסען! דיא פינסטערנים וועט זייא איינשלינגען.. דיא שווארצע ערד וועט זיי צודעקען. זיי זיינען טויט.. זיי זיינעןביידע טויט.. געטטער! מעדעא האט עס ניט געוואלט! מעדעא האט עס ניט פערלאנגט.. אויב איהר ווייסט עס ניט. ווער אין דער וועלט קען עס וויסען? (דער ווייל האט מען ביידע קערפּער ארויף געלעגט אויף דיא מטות. דיא גריעכען פאלען אויף דיא קניע. מוזיק און חאר. איין טויטען מאַרש. דיא קאַלחירער טראָגען דיא טויטע אין דיא בערג ווען מעדעאָ

גיט זיך אַ ריס צו דיא בּעטלאַך, שטוֹיסען זיא דיא קאַלחירער אָבּ. זיא פאַלט אויף אַ שטיין און וויינט).

מ ע ד ע א ; (ווען דיא קאַלחירער שטעלען זיך אָבּ אויפ׳ן בּאַרג מיט דיא קערפּער) צום לעצטען מאל זעה איך זיי פון דער וויט.. צום לעצטען מאל זעה איך מיינע בּרידער קאַלחירער! אליין בלייב איך דא, אליין! גארא, דוא געהסט ניט א הין מיט זיי? דוא בּלייבסט דא מיט מיר?

ג א ר א : מיט דיר בלייב איך, אונגליקליכעס קינד.... וואס דען, איך זאל דיך פערלאזען? פאלט אויף איהר שולטער און בּיידע וויינען)

י א ז א ן ; נון, מילא, געלויבּט זיינען דיא געטטער! מיר זיינען בּעפרייט פון אונזערע פיינדע. דיא בּארבּארען זיינען בּעשטראפט, וויא זיי האָבען עס פערדינט.. עי! ציהט ארויף דיא זעגלען! ארגאנאווטען, מאכט אייך פערטיג צום וועג! (אללע ארגאנאווטען אויפ׳ן שיף)

מ ע ד ע א ; וואס האסט דוא געזאָגט, יאזאן? פיהלט דיין הערץ קיין מיט־לייד צום אנדערן? איז דען מיין שווערער אונגליק ניט דיין אונגליק אויך, גראדע וויא דיין גליק איז אויך מיין גליק? יאזאן, פערשטייסט דוא וויא גרויס זיינען איצטער מיינע שמערצען?

י א ז א ן ; אה! מעדעא! איך וויס, איך פיהל און פערשטיי, אבער וואס קען דער מענש טהון געגען זיין שיקזאל? דער ווילען פון דיא געטטער איז מעכטיגער פון אונזערע געפיהלע. קענסט דוא העלפען מיט דיינע טרערין און מיט ריינע שמערצען? גענוג! מיר מוזען פארטזעטצען אונזער וועג. מען ערווארטעט אונז. גריעכענלאנד ערווארטעט איהרע זיהן, איהרע העלדען!

א ר ג א נ א ו ו ט ע ן ; עוואן עוואיע!

מ ע ד ע א : דא איז שוין אללעס פערלארען.. מיין פאטער און ברודער האט צוגענומען דיא פינסטערע נאכט — מיין היימאטה פערלאָזען, מיין פאטער־לאנד באדעקט מיט שאנדע און שמאך... פון מיין פאָלק פערפלוכט, פון מיינע ברידער געהאסט און פעראכטעט... צוריק איז מיר אבּעשניטען דער וועג אויף עוויג... און דארט? וואס ערווארטעט מיך דאָרט? אונגעוויסהייט, א נעבעל, א געהיימניספאלע, וויטע עלענד.. (פערטראַכט זיך איין אויגענבליק) אה! דאָ איז אלעס פאר מיר טויט און איך לעב... איך לעב און וויל פיר מיין איינענעם גליק ליידען און קעמפפען! ניין! איך וויל ניט דענקען פון דער צוקונפט. דיא אונגעוויסהייט וועט מיך ניט איבּערשרעקען — מעדעא

קערט ניט צוריק פון מיטען וועג ! ווען מען ליעבט רעכענט מען ניט און ווען מען רעכענט ליעבט מען ניט ! קום, יאזאן ! מיין פאטערלאנד, מיין פאלק, מיין היימאטה איז דארט, וואו דוא ביזט, העי ! וואס עס איז גע־שעהן — איז געשעהן, און וואס עס דארף געשעהן זאל געשעהן אויפ׳ן מעער ! דיא זעגלען ארויף ! נאך גריכענלאנד, יאזאן ; נאך גריעכענלאנד ! האין העיי ! יעריהו ! יעהו ! (זיי גייען צום שיף).

אללע : עוואן עוואיע : עוואן עוואיע ! (ציהען ארוף דיא זעגלען) (טרומעטער)

פארהאנג

